

ВИСНОВКИ

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ РІЧНОГО ЗВІТУ ПРО ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2024 РІК»

Відповідальна:

Голова Рахункової палати
Ольга ПІЩАНСЬКА

КИЇВ 2025

”КОНТРОЛЬ ВІД ІМЕНІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЗА НАДХОДЖЕННЯМ КОШТІВ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯМ ЗДІЙСНЮЄ РАХУНКОВА ПАЛАТА” (Стаття 98 Конституції України)

Згідно зі статтями 97 і 116 Конституції України КМУ відповідно до закону подає до ВРУ звіт про виконання державного бюджету. Відповідно до статті 61 БКУ і частини третьої статті 29 Закону України „Про Кабінет Міністрів України” річний звіт про виконання закону про державний бюджет подається Урядом ВРУ, Президентові України та Рахунковій палаті не пізніше 01 квітня року, наступного за звітним. В умовах воєнного стану не застосовується згідно з підпунктом 1 пункту 22 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ норма частини першої статті 61 БКУ щодо дотримання терміну подання річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України.

Розпорядженням від 08 квітня 2025 року № 312-р КМУ схвалив річний звіт про виконання Закону за доходами у сумі 3 трлн 123 млрд грн, видатками – 4 трлн 488 млрд грн, обсягом повернення кредитів – 13 млрд грн і обсягом надання кредитів – 7 млрд грн, з дефіцитом у сумі 1 трлн 359 млрд грн, який надіслано Рахунковій палаті листом від 08.04.2025 № 8630/0/2-25. Звіт про виконання Закону відповідає вимогам статті 61 БКУ.

Рахункова палата протягом двох тижнів з дня офіційного подання КМУ річного звіту про виконання закону про державний бюджет готує і подає до ВРУ висновки про виконання Закону з оцінкою ефективності управління коштами державного бюджету, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді, та вдосконалення бюджетного процесу загалом (стаття 62 БКУ).

Висновки про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” (далі – Висновки) підготовлено Рахунковою палатою відповідно до вимог БКУ і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу всіх отриманих форм фінансової та бюджетної звітності, інформації, включеної до звіту про виконання державного бюджету за 2024 рік, пояснювальної записки до нього, звітних та інформаційно-аналітичних даних Мінфіну, Мінекономіки, ДПС, Держмитслужби, Казначейства, Держстату, НБУ, окремих головних розпорядників.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІЗУ	4
I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	13
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ	27
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ	42
V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	54
VI. РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, НАДАНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ.....	64
ПРОПОЗИЦІЇ	68
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	69
ДОДАТКИ.....	71

ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІЗУ

➤ Виконання Закону здійснювалося за умов зростання реального ВВП на 2,9 відс., імпорту товарів на 8,6 відс., споживчих цін у середньому до попереднього року на 6,5 відс., відновлення збільшення експорту товарів на 12,1 відс., меншого фактично курсу гривні до окремих іноземних валют від прогнозного.

Відмінність окремих фактичних макропоказників від прогнозних на 2024 рік призвела, за оцінкою Рахункової палати, до недонадходження 65,5 млрд грн доходів і водночас до менших на 22,4 млрд грн витрат на погашення й обслуговування боргу та деяких видатків.

➤ Обсяг коштів зовнішньої підтримки від міжнародних партнерів, отриманих як зовнішні запозичення і безповоротна допомога, збільшився на 10,2 відс. порівняно з 2023 роком.

Загалом від міжнародних партнерів отримано 1 трлн 747,7 млрд грн, що на 76,6 млрд грн, або 4,2 відс., менше плану. Зокрема, зовнішні запозичення у сумі 1 трлн 273,8 млрд грн на 27,4 відс. менше плану і надходили нерівномірно.

➤ План внутрішніх запозичень у сумі 638,4 млрд грн виконано за рахунок розміщення насамперед Військових облігацій.

➤ План доходів державного бюджету перевиконано на 372,6 млрд грн, або 13,5 відсотка. Водночас, без урахування безповоротної допомоги міжнародних партнерів, надходження якої заплановано в значно менших обсягах, ніж фактично надійшло, план доходів не виконано на 32,6 млрд грн, або 1,2 відсотка.

План доходів загального фонду перевиконано на 384,3 млрд грн, або 21,4 відс., без урахування допомоги міжнародних партнерів – не виконано на 27,4 млрд грн, або 1,6 відсотка.

Плановий показник доходів спеціального фонду не виконано на 11,7 млрд грн, або 1,2 відсотка. Власні надходження бюджетних установ становили 82,3 відс. доходів спеціального фонду.

➤ Порівняно з 2023 роком доходи державного бюджету зросли на 451 млрд грн, або 16,9 відс., з урахуванням інфляційного чинника – на 4,1 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, за рахунок економічних чинників доходи державного бюджету зросли на 316,4 млрд грн, зокрема на:

110 млрд грн за рахунок збільшення прибутку прибуткових підприємств;

99,8 млрд грн – девальвації гривні;

36,5 млрд грн – зростання оподаткованого імпорту;

- 27,7 млрд грн – інфляції;
- 23 млрд грн – збільшення заробітної плати;
- 19,4 млрд грн – зростання ВВП.

Адміністративні чинники сприяли збільшенню доходів державного бюджету на 178 млрд грн, зокрема на:

- 92,1 млрд грн за рахунок змін до податкового законодавства;
- 75,9 млрд грн – зарахування до державного бюджету частини ПДФО на грошове забезпечення військовослужбовців, що належала до місцевих бюджетів;
- 10 млрд грн – надходження коштів Фонду соцстраху на випадок безробіття.

➤ З початку 2024 року податковий борг збільшився на 29,2 відс., тоді як упродовж 2023 року зменшився на 6,4 відсотка. Збільшення заборгованості платників податків перед державним бюджетом спричинено, зокрема, скасуванням мораторію на проведення податкових перевірок.

➤ У 2024 році для покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету залучено 141,5 млрд грн коштів ЄКР, що на 85,1 млрд грн, або 37,6 відс., менше, ніж у 2023 році.

➤ Від приватизації державного майна надійшло до державного бюджету загалом 9,9 млрд грн, що у 2,5 раза більше плану, за рахунок продажу двох об’єктів великої приватизації. Уперше з 2018 року до державного бюджету отримано кошти від продажу об’єктів великої приватизації державної власності.

➤ Видатки державного бюджету проведено в сумі 4 трлн 488,3 млрд грн, що на 127,1 млрд грн, або 2,8 відс., менше плану. Рівень виконання плану проведення видатків становив 97,2 відс. і був найвищим з 2020 року (95,0 відсотка).

При цьому проведення видатків загального фонду на національну безпеку й оборону (2 трлн 114,2 млрд грн) забезпечено за рахунок внутрішніх джерел (2 трлн 525,5 млрд гривень).

➤ Порівняно з попереднім роком видатки збільшилися на 473,5 млрд грн, або 11,8 відсотка. Пріоритетність видатків на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, зросла до 66,4 відс. загального обсягу проведених видатків, порівняно з 65,7 відс. у 2023 році.

➤ Порівняно з 2023 роком видатки на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, збільшилися на 339,5 млрд грн, або 12,9 відс., насамперед для закупівлі товарів спеціального призначення. У 2024 році на ці видатки спрямовано кошти з різних джерел, при цьому закупівля товарів спеціального призначення здебільшого здійснювалася за рахунок надходжень

до спеціального фонду коштів, зокрема, від суб'єктів господарювання, фізичних осіб (резидентів та нерезидентів), міжнародних організацій, благодійних внесків, дарунків насамперед у натуральній формі та надходжень ПДФО.

➤ Дебіторська заборгованість за бюджетними програмами Міноборони зросла з початку року на 100 млрд грн – до 293,9 млрд гривень. При цьому прострочена заборгованість зросла на 3,2 млрд грн – до 54,9 млрд гривень. Це насамперед зумовлено невиконанням підприємствами-постачальниками умов контрактів (договорів) щодо термінів постачання продукції оборонного призначення, надання послуг та виконання робіт у зв'язку з ракетними обстрілами державою-агресором, які вплинули на роботу підприємств-виконавців, проблемами з доставкою товарів оборонного призначення.

➤ Видатки за окремими бюджетними програмами спеціального фонду державного бюджету, джерелом проведення яких є надходження коштів у рамках програм допомоги ЄС і грантів урядів іноземних держав, міжнародних організацій, на 12,4 млрд грн менші плану, зокрема через отримання коштів наприкінці року, тривалу підготовку тендерної документації, незатвердження паспорта бюджетної програми та невнесення змін до документів, необхідних для проведення видатків.

➤ Видатки та надання кредитів на реалізацію інвестиційних проєктів, що здійснюються за рахунок кредитів (позик), залучених від іноземних держав, іноземних фінансових установ і МФО, на 45,5 млрд грн, або 66,8 відс., менші плану. Це насамперед спричинено обмеженою можливістю використання зазначених коштів через збройну російську агресію проти України.

➤ У 2024 році видатки для НСЗУ на реалізацію програми медичних гарантій проведені МОЗ у сумі 157,3 млрд грн, що на 2,6 млрд грн, або 1,6 відс., менше плану. Станом на 31.12.2024 залишки невикористаних надавачами медичних послуг комунальної і державної форм власності коштів становили 20,7 млрд грн, з яких 0,6 млрд грн знаходилися на рахунках у Казначействі та 0,7 млрд грн – на короткотермінових депозитних рахунках в комерційних банках.

Витрати на оплату праці з нарахуваннями становили 85,9 відс. обсягу коштів, отриманих із державного бюджету за програмою медичних гарантій, при цьому у 40,5 відс. надавачів медичних послуг перевищили в середньому на 23,4 відсотка.

➤ Дефіцит державного бюджету на 27,9 відс. менший плану і становив 1 трлн 359,4 млрд грн, або 17,7 відс. ВВП.

➤ Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на чверть до 6 трлн 981 млрд грн і становив 91,2 відс. ВВП. Зростання частки зобов'язань, номінованих в іноземній валюті, посилює валютний ризик боргу.

➤ Зросли, порівняно з 2023 роком, витрати державного бюджету на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу на 132,4 млрд грн, або 18,9 відс., – до 833,5 млрд грн, що становило 16,6 відс. усіх витрат державного бюджету (у 2023 році – 15,7 відсотка). При цьому такі витрати на 84,8 млрд грн, або 9,2 відс., менші плану.

➤ У 2024 році, порівняно з 2023 роком, з державного бюджету місцевим бюджетам надано трансфертів більше на 10,5 млрд грн, або 5,9 відс., що спричинено збільшенням видатків на оплату праці педагогічних працівників закладів освіти та здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих територіях.

Із загального фонду державного бюджету надано субвенцій на 3,5 млрд грн, або 15 відс., менше плану на 2024 рік, що, зокрема спричинено затримками у підготовці рішень КМУ щодо порядків і умов надання, розподілу субвенцій, низькою якістю розробленої проєктної документації та необхідністю її коригування, невиконанням умов договорів постачальниками, затримками, пов’язаними зі здійсненням органами Казначейства платежів згідно з установленою КМУ черговістю.

Крім того, в порушення вимог частини другої статті 97 БКУ не затверджено порядку й умов надання вперше визначеної у Законі субвенції в спеціальному фонді за новою бюджетною програмою Мінрозвитку на реалізацію проєкту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)”, як наслідок, видатків за цією бюджетною програмою в сумі 248 млн грн не проведено.

➤ У 2024 році КМУ не розроблено механізму врегулювання питання списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009 – 2014 роках за рахунок коштів ЄКР, яка перебуває на обліку в Казначействі. Обсяг цієї заборгованості становить 9 млрд гривень.

I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У 2024 році Уряд виконував Закон в умовах продовження збройної російської агресії проти України і безпекових ризиків, адаптації економіки до умов воєнного стану, фінансової підтримки міжнародних партнерів.

Як зазначено в Пояснювальній записці до проекту Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”, при доопрацюванні показників проекту Державного бюджету України на 2024 рік до другого читання Мінфіном враховано уточнені основні прогнозні макропоказники й окремі припущення Мінекономіки¹. Вказані уточнені основні прогнозні макропоказники схвалені Урядом постановою від 15 грудня 2023 року № 1315.

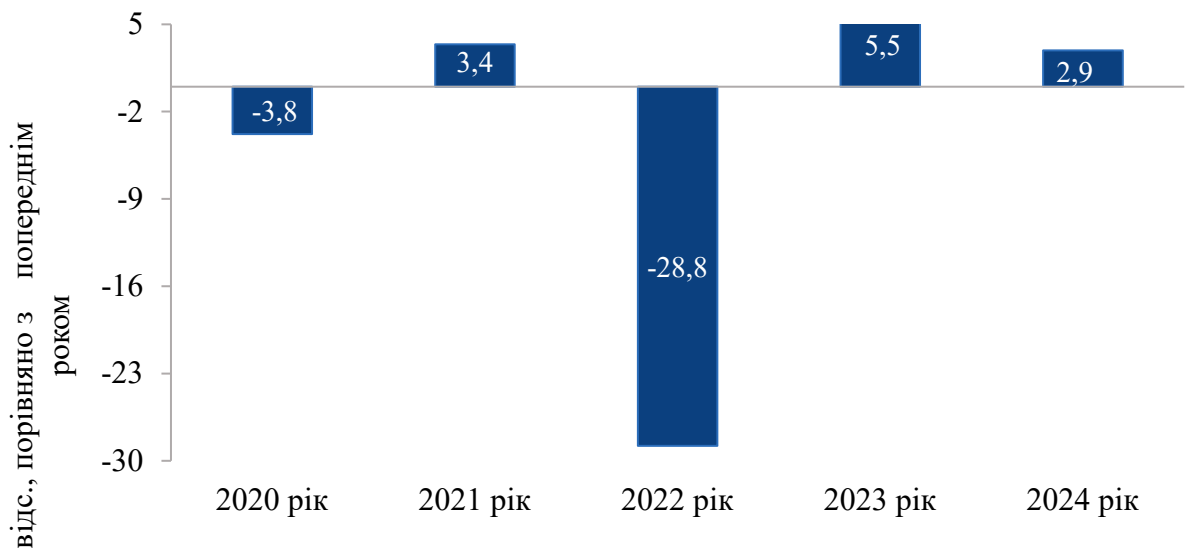
Окремі основні прогнозні та фактичні макропоказники економічного і соціального розвитку України в 2024 році наведено в додатку 1.

Відмінність окремих фактичних макропоказників від прогнозних на 2024 рік призвела, за оцінкою Рахункової палати, до недонадходження до державного бюджету 65,5 млрд грн доходів і водночас до менших на 22,4 млрд грн витрат на погашення й обслуговування боргу та деяких видатків.

У 2024 році відбулося зростання реального ВВП на 2,9 відс. при прогнозі – на 4,6 відс., що призвело, за оцінкою Рахункової палати, до недонадходження до державного бюджету доходів у сумі 16,4 млрд гривень.

Діаграма 1. У 2024 році продовжувалася адаптація економіки України до умов воєнного стану

¹ Лист Мінекономіки Мінфіну від 24.10.2023 № 3011-05/57425-03.

Зростанню економіки сприяли, зокрема:

- отримана у 2024 році фінансова підтримка від міжнародних партнерів у сумі 1 747,7 млрд грн і використання цих коштів на відновлення інфраструктури, соціальні виплати, медичні послуги, внаслідок чого підвищився внутрішній попит;
- зростання експорту товарів Українським морським коридором (відправлено 76,4 млн т вантажів до 52 країн світу²).

Стримуючими факторами для зростання економіки залишалися, зокрема:

- продовження воєнного стану, значна невизначеність щодо подальших подій;
- логістичні обмеження для експортерів та імпортерів (пошкодження транспортних мереж);
- масштабні руйнування виробництв і об’єктів інфраструктури.

Станом на листопад 2024 року сума прямих збитків, завданих інфраструктурі України внаслідок збройної російської агресії проти України, становила майже 170 млрд дол. США³. Порівняно з початком 2024 року збитки зросли на 12,6 млрд дол. США та були наслідком руйнувань, спричинених ракетними атаками та бойовими діями.

Найбільших збитків зазнали:

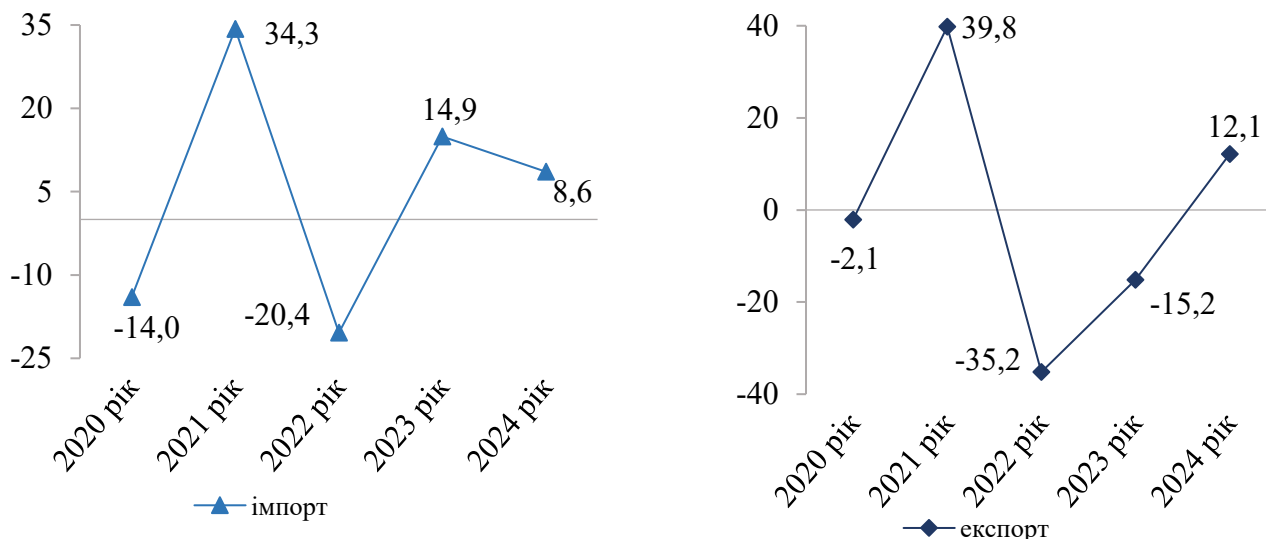
² За даними Адміністрації морських портів України.

³ За даними Kyiv School of Economics.

За попередніми даними НБУ вартісні обсяги імпорту й експорту товарів зросли у звітному періоді порівняно з попереднім роком. Наслідком нижчого від прогнозованого зростання імпорту товарів стало недонадходження доходів державного бюджету.

Діаграма 2. Зміна ввезення та вивезення товарів у 2020 – 2024 роках до попереднього року, відс.

У 2024 році фактичне зростання імпорту товарів становило 8,6 відс. при прогнозованому – на 11,6 відсотка⁴. Внаслідок меншого від прогнозного зростання імпорту товарів, за оцінкою Рахункової палати, до державного бюджету недоотримано 17,1 млрд грн податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів, акцизного податку із ввезених на митну територію України транспортних засобів, ввізного мита.

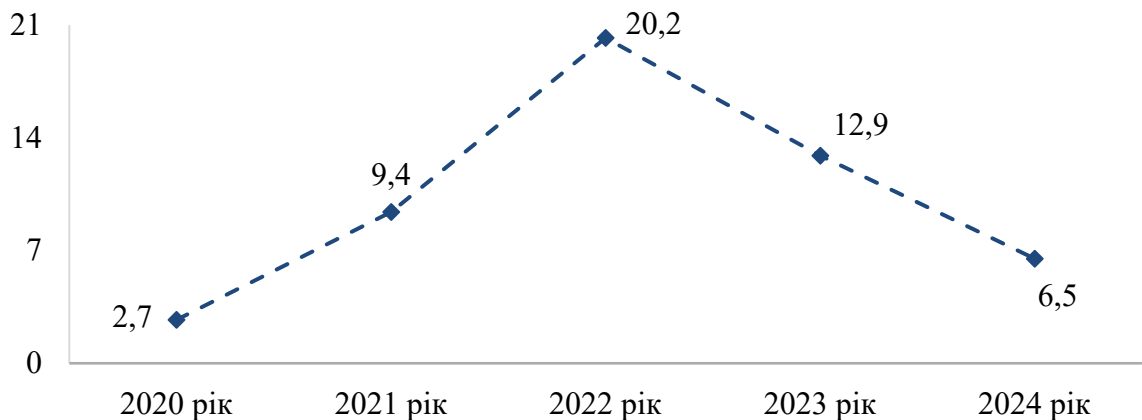

Наслідком нижчих від прогнозних індексів цін (в середньому до попереднього року) стали, за оцінкою Рахункової палати, недонадходження доходів державного бюджету в сумі 15,1 млрд грн і економія видатків на обслуговування державного боргу в сумі 10,7 млрд гривень.

При визначенні показників державного бюджету на 2024 рік враховувалося зростання споживчих цін у середньому на 8,5 відс. до попереднього року. Фактично, за даними Держстату, споживчі ціни зросли у 2024 році в середньому на 6,5 відс. порівняно з 2023 роком.

⁴ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

Діаграма 3. Зміна індексу інфляції у середньому до попереднього року в 2020 – 2024 роках, відс.

У звітному періоді інфляцію стримували, зокрема:

- поступове відновлення експорту;
- прийняття мораторію на підвищення тарифів на окремі житлово-комунальні послуги⁵ (на ринку природного газу й у сфері теплопостачання);
- курсова стійкість, зокрема внаслідок зростання міжнародних резервів України, які на кінець 2024 року стали рекордними – 43,8 млрд дол. США.

Споживчі ціни на товари і послуги у грудні 2024 року, порівняно з груднем 2023 року, підвищилися на 12,0 відс., ціни виробників промислової продукції – на 27,6 відс., тоді як у прогнозі, врахованому при визначенні показників державного бюджету, – на 9,7 та 11,4 відс. відповідно.

Споживчі ціни формувалися під впливом зростання цін виробників промислової продукції, індекс приросту яких у 2,3 раза перевищив індекс приросту споживчих цін, що є додатковим чинником посилення інфляційних процесів у подальшому.

Відмінність фактичного середнього обмінного курсу гривні від прогнозного спричинила, за оцінкою Рахункової палати, недоотримання у звітному періоді 16,9 млрд грн доходів державного бюджету і водночас зменшення витрат на погашення й обслуговування боргу та окремих видатків на 11,7 млрд гривень.

У 2024 році середній обмінний курс гривні до долара США становив 40,2 грн за долар США, до євро – 43,5 грн за євро, при цьому окремі показники державного

⁵ Закон України від 29 липня 2022 року № 2479-IX „Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування”.

бюджету визначено з урахуванням обмінного курсу 40,7 і 44,4 грн за долар США і євро відповідно.

З використанням обмінного курсу гривні до долара США та євро обчислювалися надходження ПДВ із ввезених на митну територію України товарів, міжнародної безповоротної допомоги, акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції тощо, сумарна частка яких у звітному періоді становила 35,8 відс. доходів державного бюджету.

Водночас з урахуванням обмінного курсу гривні до іноземних валют визначалися витрати державного бюджету, зокрема на погашення зовнішнього і частини внутрішнього боргу, номінованого в іноземних валютах, деякі видатки державного бюджету, частка яких зросла, порівняно з попереднім роком, і становила 8,0 відс. витрат державного бюджету.

Додатково зміцненню обмінного курсу гривні сприяли надходження приватних грошових переказів в Україну, обсяг яких у 2024 році, за даними НБУ, перевищив у 2,7 раза обсяг чистого припливу прямих іноземних інвестицій.

За даними НБУ, обсяг приватних грошових переказів, що надійшли в Україну із-за кордону, зменшився на 16,0 відс. у 2024 році, порівняно з 2023 роком, і становив 9,5 млрд дол. США. Найбільше приватних грошових переказів надійшло у 2024 році з Польщі (3,3 млрд дол. США), Сполучених Штатів Америки (1,1 млрд дол. США) та Великобританії (0,8 млрд дол. США).

Приплив прямих іноземних інвестицій становив у 2024 році, за даними НБУ, 3,5 млрд дол. США, з яких 69 відс. (2,4 млрд дол. США) – реінвестовані доходи підприємств з іноземними інвестиціями. У попередньому році приплив становив 4,4 млрд дол. США.

Прожитковий мінімум обчислювався без урахування реальних змін у потребах населення і суспільного розвитку.

У статті 7 Закону прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць з 01 січня 2024 року встановлено в розмірі 2 920 грн, що становить лише 39 відс. фактичного прожиткового мінімуму, розрахованого Мінсоцполітики у цінах листопада 2024 року, – 7 462 грн, тобто рівня, що дає можливість вижити людині в реальних сучасних умовах.

Розмір середньомісячної заробітної плати становив 21 473 грн у 2024 році (за даними Держстату), що більше, ніж у 2023 році, на 4 031 грн, або 23,1 відсотка.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

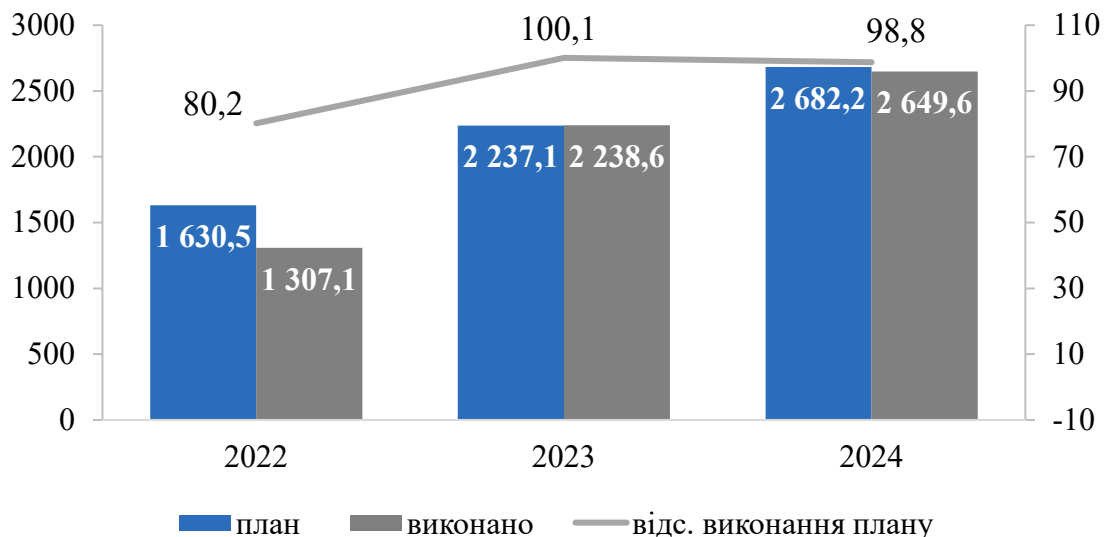
У 2024 році план доходів державного бюджету перевиконано на 372,6 млрд грн, або 13,5 відсотка.

Доходи державного бюджету загалом перевиконано в 2024 році

план на 2024 рік	виконано у 2024 році
2 трлн 750,9 млрд грн, у т. ч.	3 трлн 123,5 млрд грн, або 113,5 % до плану
загальний фонд	
1 трлн 792,7 млрд грн, у т. ч.	2 трлн 177 млрд грн, або 121,4 % до плану
спеціальний фонд	
958,2 млрд грн, у т. ч.	946,5 млрд грн, або 98,8 % до плану

Водночас, без урахування безповоротної допомоги міжнародних партнерів, надходження якої заплановано в значно менших обсягах, ніж фактично надійшло, план доходів не виконано на 32,6 млрд грн, або 1,2 відсотка.

Діаграма 4. Доходи державного бюджету в 2022 – 2024 роках, млрд грн (без урахування безповоротної міжнародної допомоги)

Плановий обсяг надходжень на 2024 рік від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ визначено в сумі 68,7 млрд грн, тоді як фактично ці доходи становили 473,9 млрд грн, або в 6,9 раза більше.

У 2024 році планові показники доходів державного бюджету збільшено як відповідно до законодавчих змін, так і без внесення змін до Закону.

Зміни планових показників доходів державного бюджету

Відповідно до
законодавчих змін

+ 143 млрд грн

Без внесення змін до Закону

+ 839,4 млрд грн

Відповідно до Закону України від 18 вересня 2024 року № 3978-ІХ „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони” визначені в **первісно затвердженому Законі** доходи державного бюджету в сумі 1 трлн 768,5 млрд грн збільшено на 143 млрд гривень. При цьому доходи загального фонду збільшено на 154,2 млрд грн, спеціального – зменшено на 11,2 млрд гривень.

Обсяг доходів спеціального фонду в Законі зменшено за рахунок змін розподілу між загальним і спеціальним фондами ПДФО від оподаткування грошового забезпечення військовослужбовців: з 01 жовтня 2024 року до спеціального фонду зараховується 41 відс. цього податку, зібраного на відповідній території України, 22 відс. – на території міста Києва, тоді як з 01 січня по 30 вересня 2024 року зараховувалось 75 і 40 відс. відповідно.

Водночас **без внесення змін до Закону планові показники** державного бюджету **збільшено**:

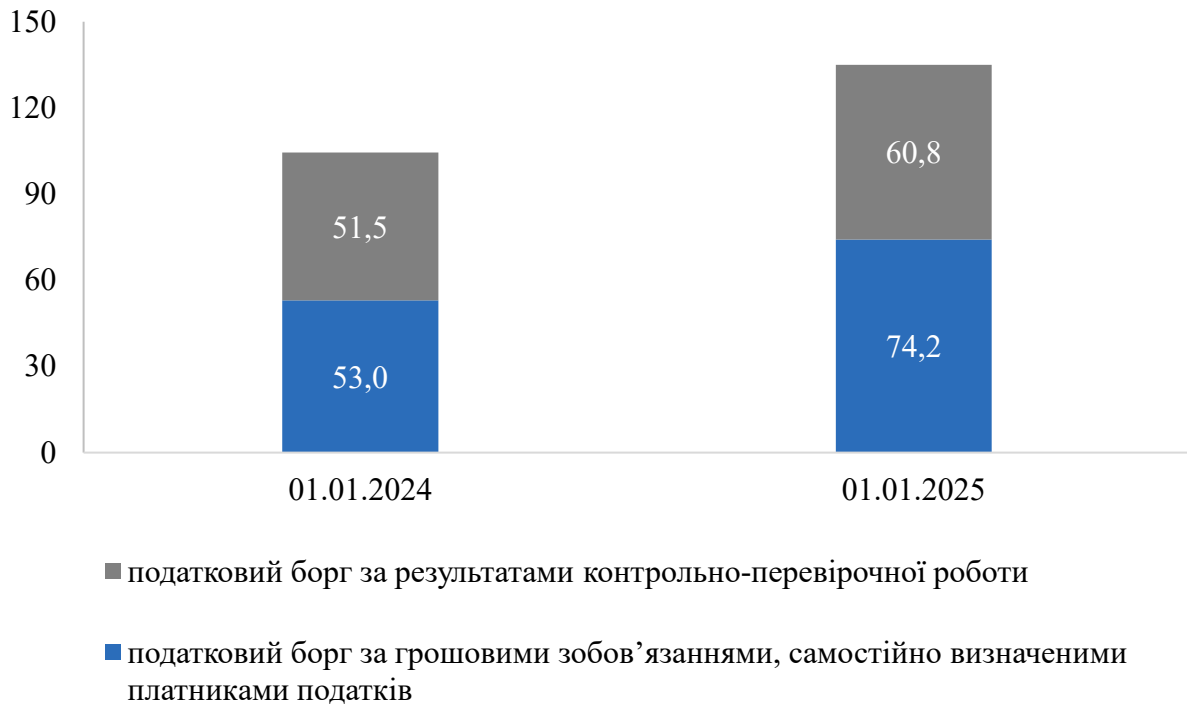
на **797,5 млрд грн** за спеціальним фондом згідно зі змінами, внесеними **розпорядниками бюджетних коштів** до кошторисів;

на **41,9 млрд грн** за загальним фондом відповідно до розпорядження КМУ від 05 грудня 2024 року № 1220-р „Про залучення гранту на бюджетну підтримку від Міжнародного банку реконструкції та розвитку, що діє як виконавча установа Фонду фінансового посередництва зі сприяння залученню ресурсів для інвестування в зміцнення України, для співфінансування Другої Програми на підтримку політики розвитку „Основи зростання”.

Зростання заборгованості платників податків перед державним бюджетом частково спричинено скасуванням мораторію на проведення податкових перевірок. Упродовж 2024 року податковий борг збільшився на 29,2 відс. – до 135 млрд грн, тоді як у 2023 році він зменшився на 6,4 відсотка.

Діаграма 5. Стан заборгованості платників податків перед державним бюджетом, млрд грн

Зростання податкової заборгованості частково спричинено тим, що з 08 грудня 2023 року набрав чинності Закон України від 09 листопада 2023 року № 3453-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок”, у якому скасовано для більшості платників податків мораторій на проведення податкових перевірок.

Так, станом на 01.01.2025 найбільша сума заборгованості (20,1 млрд грн, з яких 19,6 млрд грн – за результатами перевірки податковими органами) обліковується у платника ТОВ „УГТ”⁶, основним видом діяльності якого є організування азартних ігор. Ризик несплати податкової заборгованості цим платником є значним з урахуванням того, що податковий борг перевищує розмір його статутного капіталу у понад 600 разів.

Податковий борг за результатами контрольно-перевірочної роботи податкових органів збільшився, порівняно з початком 2024 року, на 9,3 млрд грн, або 18 відсотків.

Сума наявних на кінець 2024 року розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань (податкового боргу) становила, як і на початок року, 1,0 млрд гривень.

⁶ За інформацією ДПС, наданою на запит Рахункової палати.

Обсяг списаного платникам податків у 2024 році податкового боргу, порівняно з попереднім роком, зменшився на 25,1 відс. – до 7,6 млрд гривень.

Доходи загального фонду державного бюджету перевищили плановий показник. Водночас без урахування міжнародної допомоги план не виконано.

Плановий показник доходів загального фонду, який визначено з урахуванням змін у сумі 1 трлн 792,7 млрд грн, перевиконано на 384,3 млрд грн, або 21,4 відс., без урахування грантів та іншої допомоги міжнародних партнерів – не виконано на 27,4 млрд грн, або 1,6 відсотка.

У структурі спеціального фонду державного бюджету найбільшу частку – 82,3 відс. – становили власні надходження бюджетних установ.

Частка податкових надходжень у 2024 році, порівняно із 2023 роком, зменшилась на 3,6 відсотка. Таке зменшення спричинене тим, що надходження в сумі 98,8 млрд грн акцизного податку з вироблених в Україні та ввезених в Україну пального і транспортних засобів, ввізного мита на нафтопродукти і транспортні засоби, що є джерелами спеціального фонду державного бюджету, на підставі спеціальних положень статей 10 і 35 Закону та як виняток із положень БКУ⁷ зараховано в повному обсязі до загального фонду державного бюджету.

Водночас до спеціального фонду державного бюджету зараховано 92,0 млрд грн частини ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими й особами рядового і начальницького складу⁸. До 01.10.2023 частина ПДФО з грошового забезпечення, згідно із нормами статей 64 та 66 БКУ, належала до доходів загального фонду місцевих бюджетів.

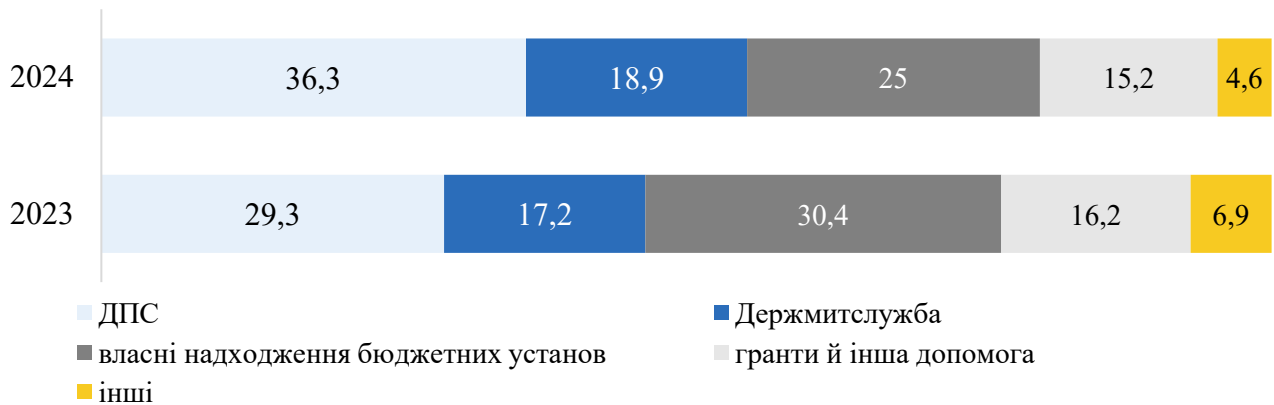

Частки податків і зборів, адміністрування яких здійснюють ДПС і Держмитслужба, в загальному обсязі доходів державного бюджету зросли у звітному періоді порівняно з 2023 роком.

⁷ Стаття 24², пункт 1 частини другої статті 24⁵, пункти 1-3, 6, 6², 6³, 6⁴, 6⁵, 6⁸, 6⁹ частини третьої статті 29.

⁸ Закон України від 08 листопада 2023 року № 3428-ІХ „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України”.

Діаграма 6. Частки податків і зборів у доходах державного бюджету, відс.

Виконання окремих бюджетоутворюючих доходів державного бюджету в 2024 році

На стан виконання окремих доходів державного бюджету впливало у 2024 році збільшення їх планового обсягу за рахунок внесення змін до податкового законодавства, які не набрали чинності на день прийняття змін до Закону.

Так, під час внесення у вересні 2024 року змін до Закону⁹ суму ПДФО на 2024 рік було збільшено з урахуванням додаткових надходжень, які мали надходити до державного бюджету з 01.10.2024¹⁰ у зв'язку зі змінами, внесеними до Податкового кодексу України щодо підвищення ставки військового збору для найманих працівників з 1,5 до 5 відс. і запровадження сплати цього збору платниками на спрощеній системі оподаткування. Водночас Закон України від 10 жовтня 2024 року № 4015-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану” набрав чинності лише 01 грудня 2024 року.

Крім того, невиконання планових обсягів акцизного податку з ввезених на митну територію України тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, спричинено, зокрема, тим¹¹, що у 2024 році не відбулося збільшення ставок акцизного податку з тютюнових виробів, передбачене в проекті

⁹ Закон України від 18 вересня 2024 року № 3978-IX „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони”.

¹⁰ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

¹¹ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо перегляду ставок акцизного податку на тютюнові вироби” (реєстр. № 11090 від 18.03.2024)¹².

У 2024 році окремі доходи, визначені у додатку № 1 „Доходи Державного бюджету України на 2024 рік”, фактично не надходили.

Так, у доходах спеціального фонду державного бюджету заплановано „Кошти, отримані відповідно до статті 8 Закону України „Про впорядкування питань, пов’язаних із забезпеченням ядерної безпеки” (включаючи надходження заборгованості минулих років за цими коштами), та дохід від розміщення цих коштів у цінні папери відповідно до статті 9 цього ж Закону України” в сумі **0,8 млрд гривень**. Фактично до державного бюджету кошти не надходили.

За інформацією Міненерго, в 2024 році АТ „НАЕК „Енергоатом” не мало фінансових можливостей для перерахування зазначених коштів через прострочену заборгованість за електричну енергію, реалізовану в 2020–2024 роках, яка становила 13,6 млрд грн, і виконання покладених на товариство спеціальних обов’язків (ПСО)¹³.

За трьома запланованими в сумі 0,4 млрд грн грантами від міжнародних партнерів надходження у 2024 році також відсутні.

Зокрема, у рамках спільного з KfW проекту „Посилення місцевого самоврядування в Україні” вибірка запланованих у 2024 році 0,2 млрд грн грантових коштів не здійснювалась у зв’язку з тривалою процедурою підготовки тендерної документації на придбання вузлів комерційного обліку та підписання контракту на їх закупівлю та встановлення лише 20.12.2024.

Також грант Е5Р та NIP для проекту „Енергоефективність громадських будівель в Україні” в сумі 0,1 млрд грн не отримано у зв’язку із незатвердженням порядку використання коштів цього гранту у звітному році¹⁴. Відповідний порядок затверджено постановою КМУ від 28 лютого 2025 року № 220¹⁵.

У 2024 році, порівняно з 2023 роком, частка власних надходжень бюджетних установ у доходах державного бюджету зменшилась на 5,4 відс. пункту – до 25 відс. за рахунок надходжень з інших джерел.

У структурі власних надходжень бюджетних установ 92,9 відс. становили інші джерела власних надходжень бюджетних установ, до яких належать благодійні внески, гранти і дарунки, а також надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів.

¹² Відповідний закон № 4115-IX прийнято 04 грудня 2024 року, проте він не набрав чинності у 2024 році.

¹³ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

¹⁴ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

¹⁵ Постанова КМУ від 28.02.2025 № 220 „Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підвищення енергоефективності громадських будівель”.

У 2024 році ці надходження у сумі 724,4 млрд грн становили 99,5 відс. плану на 2024 рік і зменшились на 42,5 млрд грн, або 5,5 відс., порівняно з 2023 роком.

Зменшення відбулось за рахунок бюджетних установ, що отримують найбільше власних надходжень з інших джерел:

Міноборони – 633,5 млрд грн, або 87,5 відс. загального обсягу надходжень бюджетних установ з інших джерел;

МВС – 41,3 млрд грн, або 5,7 відсотка.

Зокрема, 84 відс. власних надходжень Міноборони з інших джерел становили надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів у сумі 532,4 млрд грн, 16 відс. – благодійні внески, гранти і дарунки в сумі 101,1 млрд гривень.

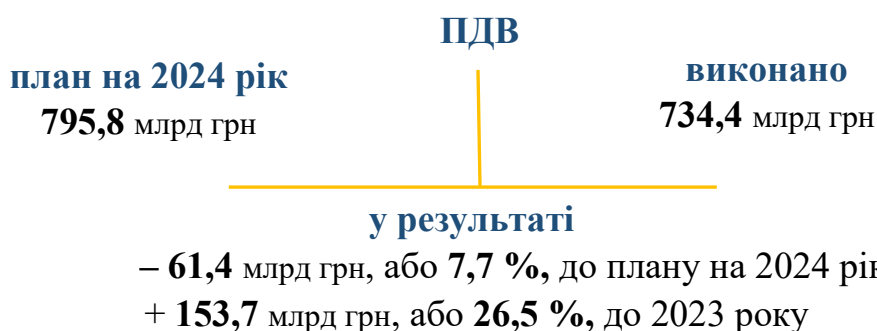

МВС отримало благодійних внесків, грантів і дарунків на суму 36,5 млрд грн, що становило 88,4 відс. власних надходжень з інших джерел. Надходження до МВС від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів становили 4,8 млрд грн, або 11,6 відсотка.

Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, становили 85,9 відс. плану на 2024 рік і зросли на 9,6 млрд грн, або 21,1 відс., порівняно з 2023 роком.

Надходження ПДВ у 2024 році становили 23,5 відс. загального обсягу доходів державного бюджету, що на 1,8 відс. пункту більше, ніж у 2023 році. При цьому плановий показник ПДВ на 2024 рік не виконано як із вироблених в Україні, так і імпортованих товарів.

На стан виконання плану надходження ПДВ вплинуло, зокрема, відхилення фактичних макропоказників від прогнозних, врахованих у розрахунках прогнозних надходжень цього податку:

➤ збільшення споживчих цін у звітному році, порівняно із 2023 роком, становило 6,5 відс., тоді як прогнозоване, враховане у розрахунках показників доходів, – 8,5 відс.;

- приріст імпорту товарів за 2024 рік становив 8,6 відс. із 11,6 відс., врахованих у розрахунках;
- курс гривні за 2024 рік становив 40,2 грн за дол. США, тоді як в бюджеті враховано 40,7 грн за долар США.

Збільшення з початку 2024 року залишків невідшкодованого платникам ПДВ на 22,6 відс. спричинено насамперед суттєвим зростанням кількості заявок на відшкодування.

заявлено до відшкодування платниками ПДВ у 2024 році

165,1 млрд грн

відшкодовано у 2024 році

157,2 млрд грн

на 47,6 млрд грн, або **40,5 %**, більше, ніж у 2023 році

на 24,8 млрд грн, або **18,7 %**, більше, ніж у 2023 році

у результаті

залишки невідшкодованих сум

на кінець 2024 року становили **23** млрд грн, що на:

4,3 млрд грн, або **22,6 %**, більше, ніж на початок року

При зростанні обсягів експорту товарів на 12,1 відс. у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшення заявленого платниками до відшкодування з бюджету ПДВ становило 40,5 відс., що, зокрема, спричинено зростанням сум податку, заявлених до відшкодування платниками, що здійснюють постачання на території України товарів оборонного призначення¹⁶.

Частка допомоги від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ зменшилась з 16,2 відс. у 2023 році до 15,2 відс. у 2024 році. При цьому в загальній сумі допомоги частка допомоги, що надійшла до спеціального фонду, зросла з 1,9 відс. у 2023 році до 4,3 відс. у 2024 році.

Допомога від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ

план на 2024 рік

(загальний фонд) **41,9** млрд грн

план на 2024 рік

(спеціальний фонд) **26,8** млрд грн

виконано

(загальний фонд) **453,6** млрд грн

виконано

(спеціальний фонд) **20,3** млрд грн

у результаті

(разом загальний і спеціальний фонди)

+ 405,2 млрд грн, або в 6,9 раза більше плану на 2024 рік

+ 40 млрд грн, або **9,2 %**, до 2023 року

¹⁶ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

Перевищення планового показника досягнуто за рахунок надходження до загального фонду **320,1 млрд грн** грантів на бюджетну підтримку, насамперед від МБРР, і допомоги від ЄС у сумі **133,5 млрд грн**, які становили 95,7 відс. загального обсягу безповоротної міжнародної допомоги.

Крім того, надходження до **спеціального фонду** становили **20,3 млрд грн**, зокрема:

13,3 млрд грн – гранти на реалізацію різних проєктів, зокрема 2,5 млрд грн грантів МБРР для проєкту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)”;

6,5 млрд грн – надходження до спеціального фонду в рамках програм бюджетної підтримки ЄС.

Зростання частки ПДФО в доходах державного бюджету більш ніж на третину – до 10,4 відс. зумовлено насамперед зарахуванням до спеціального фонду державного бюджету податку з грошового забезпечення військовослужбовців, що належав місцевим бюджетам, збільшенням заробітної плати і змінами в оподаткуванні військовим збором.

ПДФО у 2024 році становив 326,1 млрд гривень. Порівняно з попереднім роком його обсяг і частка в доходах державного бюджету зросли, зокрема за рахунок:

податку з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями й особами рядового і начальницького складу – на **80,7 млрд грн**, або в 2,2 раза;

податку, що сплачується податковими агентами із заробітної плати, – на **17,3 млрд грн**, або 21,0 відс., внаслідок збільшення середньомісячної заробітної плати на 23,1 відс.;

водночас середньооблікова кількість штатних працівників зменшилася на 2,4 відс. у 2024 році порівняно з 2023 роком¹⁷;

військового збору – на **13,2 млрд грн**, або 34,8 відс., за рахунок зростання заробітної плати, а також підвищення ставки збору для найманих працівників з 1,5 до 5 відс. і запровадження сплати цього збору платниками, що перебувають на спрощеній системі оподаткування.

Порівняно з 2023 роком частка податку на прибуток підприємств у доходах державного бюджету зросла в 1,6 раза – до 8,7 відс., насамперед внаслідок змін в оподаткуванні банківських установ, зокрема підвищення ставки цього податку.

¹⁷ За оцінкою Рахункової палати, здійсненою на основі інформації ДПС, отриманої на запит Рахункової палати.

Податок на прибуток підприємств

план на 2024 рік

240,3 млрд грн

виконано

271,1 млрд грн

у результаті

+ 127,3 млрд грн, або 88,5 %, до 2023 року

+ 30,8 млрд грн, або 12,8 %, до плану на 2024 рік

У 2024 році **банки сплатили** до державного бюджету податок на прибуток у сумі **91,9 млрд грн**, що на 79,1 млрд грн, або в 7,2 раза, більше, ніж у 2023 році, і становило 33,9 відс. загальної суми надходжень цього податку.

Ставку податку на прибуток для банків з 01 січня 2024 року збільшено у 2,8 раза при декларуванні прибутку, отриманого за результатами 2023 року (з 18 до 50 відс.), і на 38,9 відс. (до 25 відс.) при декларуванні прибутків у подальшому¹⁸. При цьому для банківських установ встановлено заборону на врахування непогашених податкових збитків минулих років у зменшення об'єкта оподаткування.

Крім того, збільшенню надходжень податку на прибуток підприємств сприяло запровадження у грудні 2024 року **авансового внеску з податку на прибуток підприємств, що сплачується платниками податку, які здійснюють роздрібну торгівлю пальним**¹⁹, обсяг цих надходжень становив у 2024 році **0,3 млрд гривень**.

Частка акцизного податку зросла до 6,8 відс. доходів державного бюджету в 2024 році. Надходження акцизного податку перевищили план і фактичні надходження попереднього року насамперед за рахунок податку з вироблених в Україні тютюнових виробів, ввезеного пального, а також виробленої та імпортованої електроенергії.

Акцизний податок

план на 2024 рік

203,9 млн грн

виконано

210,4 млрд грн

у результаті

+ 6,5 млрд грн, або 3,2 %, до плану на 2024 рік

+ 43,1 млрд грн, або 25,7 %, до 2023 року

¹⁸ Закон України від 21 листопада 2023 року № 3474-ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків”.

¹⁹ Закон України від 10 жовтня 2024 року № 4015- ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану”.

Зокрема, план акцизного податку з виробленого в Україні тютюну, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, перевиконано на 8,0 млрд грн, виробленої та ввезеної електричної енергії – на 2,6 млрд грн, ввезеного пального – на 2,2 млрд гривень.

Порівняно із 2023 роком вказані доходи зросли відповідно на 16,6 відс., 34,4 відс. і 55,4 відс., що зумовлено підвищенням ставок на тютюнові вироби²⁰ та пальне, а також збільшенням вартості виробленої в Україні та ввезеної електроенергії.

Так, починаючи з 01 липня 2023 року, відновлено оподаткування пального акцизним податком за ставками, що діяли до запровадження воєнного стану²¹. Крім того, з 01 вересня 2024 року запроваджено поетапне підвищення акцизів на пальне до мінімального рівня, встановленого в ЄС²², зокрема, до 31 грудня 2024 року ставку акцизного податку на бензин збільшено на 13,9 відс., дизельного пального – на 27,3 відс., скрапленого газу – у 2,8 раза.

У 2024 році, порівняно із 2023 роком, вартість імпортованої електроенергії зростає у 4,3 раза, виробленої в Україні електроенергії – на 28,5 відсотка.

Фактичні надходження рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення в 2024 році становили 88,2 відс. плану, їх частка, порівняно з попереднім роком, зменшилась до 1,5 відс. загального обсягу доходів державного бюджету. Плановий показник не виконано насамперед за рахунок недонадходження рентної плати за користування надрами для видобування природного газу на 7,7 млрд гривень.

Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення

план на 2024 рік
54,0 млрд грн

виконано
47,7 млрд грн

у результаті

- **6,3** млрд грн, або 11,8 %, до плану на 2024 рік
- **8,4** млрд грн, або 15,0 %, до 2023 року

²⁰ Закон України від 07 грудня 2017 року № 2245-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році”.

²¹ Закон України від 21 вересня 2022 року № 2618-IX „Про внесення змін до розділу XX „Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану”.

²² Закон України від 18 липня 2024 року № 3878-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку”.

Надходження рентної плати за користування надрами для видобування природного газу менші за план і надходження 2023 року на 20,9 відс. і 29,8 відс. відповідно, що зумовлено нижчою фактичною ціною реалізації природного газу в 2024 році на 24,5 відс., ніж враховано в прогнозних розрахунках бюджету на 2024 рік, і на 12,9 відс., ніж у 2023 році. Крім того, обсяги видобутку природного газу є меншими від прогнозованих на 4,2 відсотка.

Майже чверть чинних податкових пільг не відповідає або частково не відповідає нормативно-правовим актам ЄС. Мінфіном не виконано окремих завдань, передбачених у Національній стратегії доходів до 2030 року, щодо реформування податкового законодавства і впровадження єдиного підходу до надання податкових пільг.

У розділі 4.3.11 „Запровадження єдиного підходу до надання податкових пільг” Національної стратегії доходів до 2030 року, схваленої розпорядженням КМУ від 27 грудня 2023 року № 1218-р, передбачено провести до кінця червня 2024 року інвентаризацію наявних в Україні податкових пільг і стимулів, надати оцінку ефективності й обґрунтованості часових рамок їх дії, розробити єдиний підхід до застосування податкових стимулів у періоді з 2025 до 2030 років і план реформування податкового законодавства щодо впровадження такого підходу.

На запит Рахункової палати Мінфін надав інформацію про:

проведення і результати інвентаризації податкових пільг, які є втратами доходів бюджету (відповідно до довідника пільг станом на 27.03.2024);

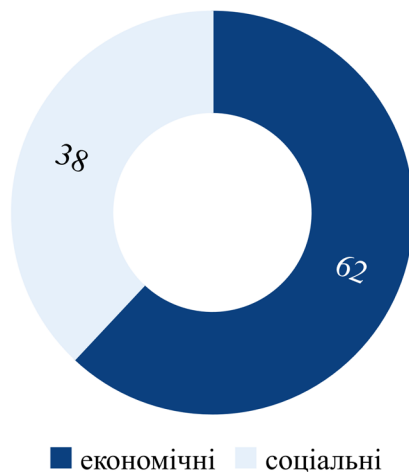
затвердження наказом від 27.09.2024 № 474 Методології проведення оцінювання інструментів податкової політики, які призводять до податкових видатків;

заплановане визначення еталонної податкової системи для кожного податку (збору) та розробку типової методики оцінювання податкового інструменту за методологією ретроспективного і прогнозного оцінювання.

При цьому оцінки ефективності й обґрунтованості часових рамок дії податкових пільг і плану реформування податкового законодавства Мінфін не надав, зазначивши, що єдиний підхід до надання податкових пільг буде запроваджуватись, як визначено в Національній стратегії доходів до 2030 року, поетапно протягом 2025 – 2029 років.

Рахункова палата проаналізувала надані Мінфіном результати інвентаризації всіх ста податкових пільг, які є втратами доходів бюджету.

Діаграма 7. Податкові пільги, які є втратами доходів бюджету, кількість

Як свідчать дані Мінфіну, не відповідають або частково не відповідають нормативно-правовим актам ЄС 24 відс. чинних податкових пільг. При цьому в передбаченому в Національній стратегії доходів до 2030 року плані реформування податкового законодавства має бути враховано, зокрема, перегляд преференцій, які суперечать законодавству ЄС щодо регулювання державної допомоги.

Порівняно з 2023 роком доходи державного бюджету зросли на 451 млрд грн, або 16,9 відс., з урахуванням індексу-дефлятора ВВП (1,123), тобто інфляційного чинника, – на 4,1 відсотка.

Діаграма 8. Обсяги збільшення/зменшення доходів державного бюджету в 2020 – 2024 роках до попереднього року, млрд грн

За оцінкою Рахункової палати,

за рахунок економічних чинників доходи державного бюджету зросли на 316,4 млрд грн, зокрема на:

- 110,0 млрд грн** за рахунок збільшення прибутку прибуткових підприємств;
- 99,8 млрд грн** – девальвації гривні;
- 36,5 млрд грн** – зростання оподаткованого імпорту;
- 27,7 млрд грн** – інфляції;
- 23,0 млрд грн** – збільшення заробітної плати;
- 19,4 млрд грн** – зростання ВВП;

адміністративні чинники сприяли збільшенню доходів державного бюджету на 178,0 млрд грн, зокрема на:

- 75,9 млрд грн** – зарахування до державного бюджету частини ПДФО на грошове забезпечення військовослужбовців, що належала до місцевих бюджетів;
- 46,5 млрд грн** – збільшення ставки податку на прибуток для банківських установ;
- 23,2 млрд грн** – збільшення ставок ПДВ і акцизного податку на паливо;
- 16,3 млрд грн** – підвищення ставок акцизного податку на тютюнові вироби;
- 10,0 млрд грн** – надходження коштів Фонду соцстраху на випадок безробіття;
- 5,8 млрд грн** – зміни в оподаткуванні військовим збором;
- 0,3 млрд грн** – авансові внески з ПДФО та податку на прибуток, що сплачується платниками податку, які здійснюють роздрібну торгівлю пальним.

Водночас **зменшилися надходження**, зокрема:

- коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, – **на 33,2 млрд грн**;
- рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення – **на 8,4 млрд гривень**.

Рівень перерозподілу номінального ВВП через бюджетну систему збільшився порівняно з 2023 роком. При цьому рівень перерозподілу через державний бюджет зріс, у тому числі внаслідок змін у податковому і бюджетному законодавстві, через місцеві бюджети – зменшився.

У 2024 році **доходи зведеного бюджету** без урахування допомоги від міжнародних партнерів і власних надходжень бюджетних установ з інших джерел становили 2 трлн 366,2 млрд грн, або **30,9 відс. номінального ВВП**, що на 2,5 відс. пункту більше, ніж у 2023 році. При цьому **доходи державного бюджету** (без трансфертів, міжнародної допомоги і власних надходжень бюджетних установ з інших джерел) у сумі 1 трлн 898,7 млрд грн становили **24,8 відс. номінального ВВП**, що на 3,3 відс. пункту більше, ніж у 2023 році, місцевих бюджетів – 6,1 відс., або на 0,8 відс. пункту менше.

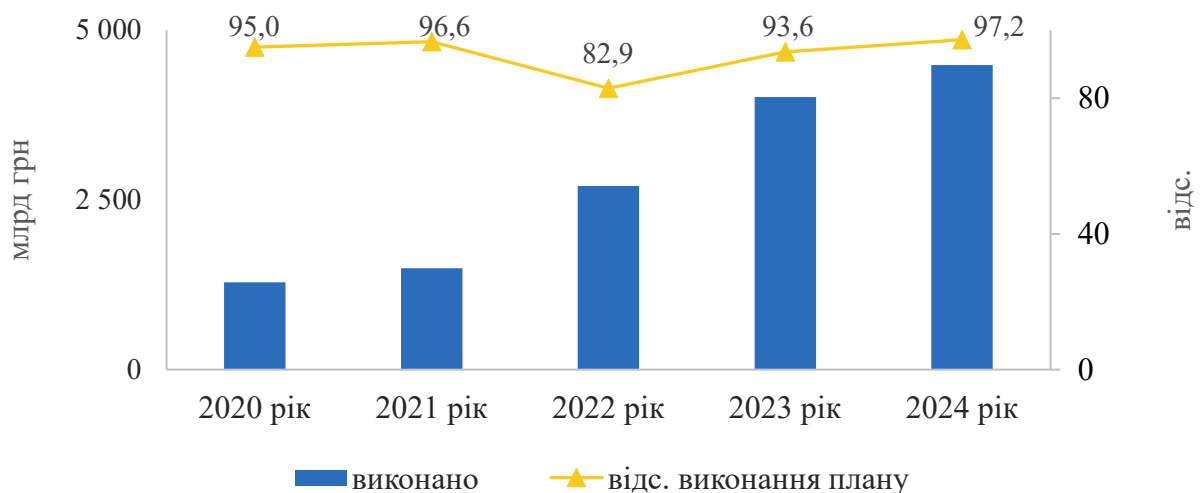
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

У 2024 році видатки державного бюджету проведено в сумі 4 трлн 488,3 млрд грн, що на 127,1 млрд грн, або 2,8 відс., менше плану. Порівняно з попереднім роком видатки збільшилися на 473,5 млрд грн, або 11,8 відсотка.

Інформацію про виконання у 2024 році плану видатків державного бюджету наведено в додатку 3.

Діаграма 9. Рівень виконання плану проведення видатків найвищий з 2020 року

Загальний фонд державного бюджету

план на 2024 рік
3 трлн 546,9 млрд грн

виконано
3 трлн 491,6 млрд грн

у результаті

видатки менші на 55,3 млрд грн, або на 1,6 %

Спеціальний фонд державного бюджету

план на 2024 рік
1 трлн 68,5 млрд грн

виконано
996,7 млрд грн

у результаті

видатки менші на 71,8 млрд грн, або на 6,7 %

Видатки **загального фонду менші плану**, зокрема на:

33 млрд грн – за бюджетними програмами головних розпорядників (із них **9,7 млрд грн** – за бюджетними програмами Мінсоцполітики, **7,3 млрд грн** на здійснення заходів, пов’язаних з безпекою й обороноздатністю держави, **5,9 млрд грн** – за бюджетними програмами МОЗ);

18,1 млрд грн – на обслуговування державного боргу;

3,9 млрд грн – на надання трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам.

Видатки **спеціального фонду менші плану** за бюджетними програмами, джерелами проведення яких є:

кредити (позики) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і МФО на реалізацію інвестиційних проєктів – **на 19,2 млрд грн**;

програми допомоги ЄС і грантів урядів іноземних держав, міжнародних організацій – **на 12,4 млрд грн**;

державний дорожній фонд, утворений відповідно до статті 24² БКУ, – **на 9,2 млрд грн**;

фонд ліквідації наслідків збройної агресії – **на 6,3 млрд грн**;

ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, що сплачується податковими агентами, – **на 4,1 млрд гривень**.

Найбільше видатків проведено на:

придбання товарів і послуг – 1 трлн 373 млрд грн, або 97,8 відс. плану, з яких на заходи спеціального призначення, зокрема для придбання, утримання, ремонту виробів військового призначення, військової техніки, військового будівництва – 978 млрд грн, або 99 відс. плану;

оплату праці і нарахування на заробітну плату – 1 трлн 302,7 млрд грн, або 99,6 відс. плану, з них на грошове забезпечення військовослужбовців – 976 млрд грн, або у запланованому обсязі;

соціальні виплати і допомоги населенню – 579,2 млрд грн, або 98,5 відс. плану;

капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям), органам державного управління інших рівнів та населенню – 127,1 млрд грн, або 77,6 відс. плану, переважно на виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення, виплату компенсації за належні для отримання жили приміщення.

При цьому внаслідок тривалого здійснення процедур закупівель найбільше видатків проведено у грудні. Зокрема, у грудні проведено видатків загального фонду в 1,8 раза більше, ніж у середньому щомісячно у січні – листопаді.

Видатки на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, загалом здійснені у сумі 2 трлн 977,7 млрд грн, що на 21,1 млрд грн, або 0,7 відс., менше плану. Порівняно з 2023 роком, ці видатки збільшилися на 339,5 млрд грн, або 12,9 відс., що зумовлено насамперед закупівлею товарів спеціального призначення. Пріоритетність видатків на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, зросла до 66,4 відс. загального обсягу проведених видатків порівняно з 65,7 відс. у 2023 році.

Видатки на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, за рахунок загального фонду

план на 2024 рік 2 трлн 121,5 млрд грн	виконано 2 трлн 114,2 млрд грн
--	--

у результаті

видатки менші на 7,3 млрд грн, або 0,3 %

Видатки на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, за рахунок спеціального фонду

план на 2024 рік 877,3 млрд грн	виконано 863,5 млрд грн
---	-----------------------------------

у результаті

видатки менші на 13,8 млрд грн, або 1,6 %

У 2024 році на здійснення заходів із обороноздатності держави спрямовано кошти з різних джерел, при цьому закупівля товарів спеціального призначення здебільшого здійснювалася за рахунок надходжень до спеціального фонду коштів, зокрема від суб’єктів господарювання, фізичних осіб (резидентів та нерезидентів), міжнародних організацій, благодійних внесків, дарунків насамперед у натуральній формі та надходжень ПДФО.

Таблиця. Частка видатків державного бюджету, здійснених на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, відс.

Показники	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Оплата праці з нарахуваннями	55,2	-
Заходи спеціального призначення	13,3	85,6
Інше	31,5	14,4

Упродовж року видатки загального фонду за бюджетними програмами головних розпорядників сектору безпеки й оборони проводилися в обсягах менше запланованих, за їх поясненнями це насамперед зумовлено тривалістю процедур закупівель, проблемами та затримками поставок товарів, робіт і послуг. У результаті, в грудні видатки проведено у сумі 327,8 млрд грн, що у 2,1 раза більше, ніж у середньому щомісячно у січні – листопаді. Водночас дебіторська заборгованість у грудні збільшилася на 50,4 млрд грн, насамперед через здійснення попередньої оплати на закупівлю, ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання.

Видатки спеціального фонду проведено менше плану за бюджетними програмами, зокрема:

Держспецзв’язку – на 4,8 млрд грн, або на 7,7 відс., через невиконання окремими контрагентами умов укладених договорів у частині постачання товарів і неможливість укладення договорів на закупівлю окремих видів товарів у зв’язку з відсутністю у контрагентів виробничих спроможностей для здійснення їх постачання у визначені терміни²³;

МВС – на 4,8 млрд грн, або на 7,0 відс., що спричинено, зокрема, недотриманням постачальником строків поставок товарів та надання послуг, ненаданням платіжних документів для оплати, економією коштів після проведення процедур закупівель та укладання договорів²⁴;

Міноборони – на 3,4 млрд грн, або 0,5 відс., що, зокрема, спричинено економією коштів при визначенні остаточних цін на товари оборонного призначення за фактичними витратами, понесеними підприємствами-виконавцями²⁵.

У 2024 році на соціальний захист і соціальне забезпечення спрямовано 464,7 млрд грн, що на 2,4 відс. менше плану. Частка цих видатків у загальному обсязі видатків державного бюджету становить 10,4 відс., насамперед це видатки на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, виплату житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг.

Видатки на **виплату житлових субсидій і пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу** проведено на суму 39,6 млрд грн, що на 3,5 млрд грн,

²³ За інформацією Держспецзв’язку, отриманою на запит Рахункової палати.

²⁴ За інформацією МВС, отриманою на запит Рахункової палати.

²⁵ За інформацією Міноборони, отриманою на запит Рахункової палати.

або 8,1 відс., менше плану, що спричинено насамперед зменшенням кількості отримувачів послуг²⁶.

Видатки на фінансове забезпечення виплати пенсій і надбавок та підвищень до пенсій проведені у сумі 274,7 млрд грн, або у запланованому обсязі. Частка цих видатків становить 59 відс. обсягу проведених видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення та 6,1 відс. загального обсягу проведених видатків державного бюджету.

У січні – травні 2024 року Казначейством з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ, пов'язаних з виплатою пенсій, надано позик на суму 46,5 млрд грн, які погашено у повному обсязі. Надалі, до кінця року, такі позики не надавалися, що вказує на відсутність касових розривів для виплати пенсій і поліпшення стану ПФУ. При цьому станом на 01.01.2025 залишилася непогашеною заборгованість у сумі 11,3 млрд грн за наданими у попередніх роках позиками.

Крім того, за інформацією Мінсоцполітики, отриманою на запит Рахункової палати, у судах відкрито 293 тис. проваджень на суму відшкодувань 2,8 млрд грн за позовами, у яких відповідачем або третьою стороною є ПФУ. Здебільшого позови стосуються призначення (перерахунку) і виплати пенсій військовослужбовцям, ліквідаторам та потерпілим внаслідок аварії на ЧАЕС. Зазначене спричинено насамперед нечіткістю формулювань у законодавстві²⁷. Існує ризик того, що у разі задоволення судами більшості позовів зростуть витрати, необхідні на виконання цих рішень, включаючи судові витрати, а отже, і навантаження на бюджет.

У первісно затверженому Законі обсяг **видатків на обслуговування державного боргу** становив 419,9 млрд гривень. Цей обсяг зменшено відповідно до Закону України від 18 вересня 2024 року № 3978-IX „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони” – на 46,9 млрд грн і рішень Уряду²⁸ – на 46,6 млрд грн, тобто загалом на 93,5 млрд грн, або 22,3 відс., – до 326,4 млрд гривень. Фактично у 2024 році **видатки на обслуговування державного боргу** становили 308,3 млрд грн, що на 18,1 млрд грн, або 5,5 відс., менше плану.

Економії коштів на обслуговування державного боргу, порівняно із первісно затвердженим обсягом, сприяли насамперед:

➤ менша, порівняно з врахованою у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, майже на третину середня облікова ставка НБУ, за якою

²⁶ За інформацією Мінсоцполітики, отриманою на запит Рахункової палати.

²⁷ Додаток до листа Мінфіну від 24.01.2025 № 32050-01-3/2382 „Про виконання спільної з МВФ програми у рамках Механізму розширеного фінансування EFF” (лист про наміри).

²⁸ Розпорядження КМУ від 23 квітня 2024 року № 338-р, від 30 травня 2024 року № 469-р, від 12 липня 2024 року № 647-р, від 06 серпня 2024 року № 741-р, від 20 серпня 2024 року № 775-р, від 06 грудня 2024 року № 1217-р та постанова КМУ від 20 грудня 2024 року № 1471.

обчислюється дохідність за придбаними НБУ Військовими облигаціями (економія, за оцінкою Рахункової палати, – 17,6 млрд грн);

- менший, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, індекс споживчих цін (індекс інфляції) у березні та вересні 2024 року до березня і вересня 2023 року, що впливає на розрахунок купонних платежів за ОВДП, дохідність за якими прив’язана до рівня індексу споживчих цін²⁹ (економія, за оцінкою Рахункової палати, – 10,7 млрд грн);

- менший, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, середній у 2024 році обмінний курс гривні до іноземних валют, зокрема євро – на 2,1 відс. (економія, за оцінкою Рахункової палати, – 6,4 млрд грн);

- зміна графіків платежів з обслуговування позик унаслідок уточнення графіка отримання державних запозичень.

Видатки на охорону здоров’я проведені у сумі 201,4 млрд грн, або 4,5 відс. загального обсягу проведених видатків. При цьому видатки на реалізацію програми медичних гарантій становили 78,1 відс. загального обсягу спрямованих на охорону здоров’я видатків. Частка коштів, отриманих за програмою медичних гарантій, становила 70,6 відс. у структурі доходів надавачів медичних послуг.

Видатки для НСЗУ за бюджетною програмою 2308060 „Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення” проведені МОЗ у сумі 157,3 млрд грн, що на 2,6 млрд грн, або 1,6 відс., менше плану³⁰. Надавачам медичних послуг³¹ спрямовано НСЗУ за програмою медичних гарантій кошти в сумі 142,3 млрд гривень.

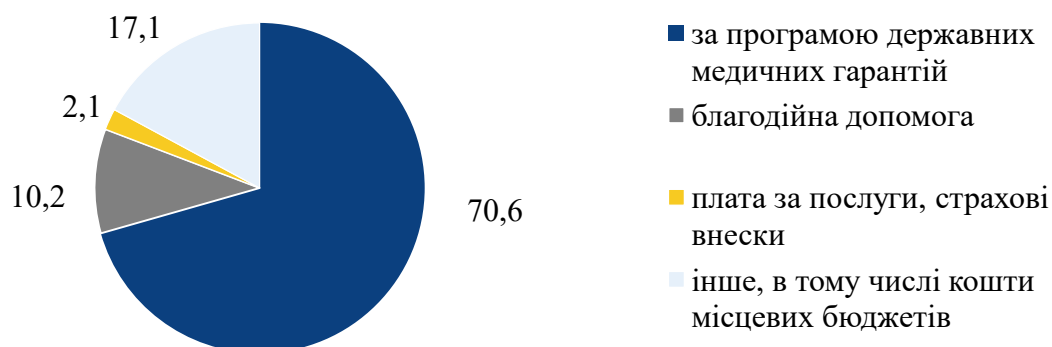
²⁹ ОВДП, випущені відповідно до постанови КМУ від 04 жовтня 2017 року № 748 „Про здійснення у 2017 році правочину з державним боргом”.

³⁰ НСЗУ спрямовує кошти суб’єктам господарювання на підставі укладених договорів про медичне обслуговування населення й отриманих звітів про фактично надані послуги. Водночас, відповідно до інформації НСЗУ не всі надані послуги були включені до звіту в грудні 2024 року. Згідно з пунктом 5¹ Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на реалізацію програми державних гарантій медичного обслуговування населення, затвердженого постановою КМУ від 24 грудня 2019 року № 1086, оплата таких витрат може бути здійснена у наступному бюджетному періоді у межах бюджетних асигнувань, встановлених у кошторисі на програму державних гарантій медичного обслуговування населення, за тарифом, який діяв на момент надання таких послуг.

³¹ Надавачі медичних послуг комунальної і державної форм власності, що уклали з НСЗУ договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, типова форма яких затверджена постановою КМУ від 25 квітня 2018 року № 410 (без надавачів приватної форми власності і ФОП, а також аптечних закладів, які уклали договір з НСЗУ за програмою реімбурсації).

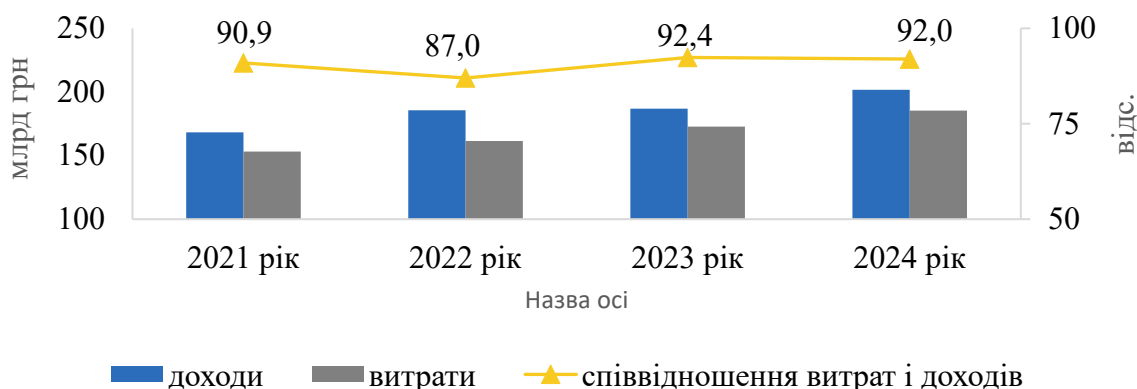
Аналіз розміщеної на вебсайті НСЗУ інформації засвідчив, що частка коштів, отриманих надавачами медичних послуг за програмою медичних гарантій, становила у 2024 році 70,6 відс. і зменшилася порівняно з 2021 роком. При цьому більш як удвічі зросла частка отриманої благодійної допомоги.

Діаграма 10. Структура доходів надавачів медичних послуг у 2024 році³², відс.

Витрати надавачів медичних послуг становили у 2024 році 185,4 млрд грн та були більшими, ніж у 2021 році, тобто до початку збройної російської агресії проти України, на 21,1 відсотка.

Діаграма 11. Витрати надавачів медичних послуг менші від їх доходів

Залишки коштів на рахунках у Казначействі та комерційних банках у надавачів медичних послуг становили на кінець 2024 року 20,7 млрд грн, що пояснюється створенням резервів обігових коштів, необхідних для покриття критичних витрат, таких як, зокрема, закупівля медикаментів та оплата праці з нарахуваннями.

³² За інформацією НСЗУ.

За інформацією НСЗУ, отриманою на запит Рахункової палати, на кінець 2024 року на рахунках, відкритих у Казначействі, а також на банківських рахунках, у 2067 надавачів медичних послуг були наявні залишки коштів у сумі 20,7 млрд грн, що на 10,7 відс. менше, ніж на кінець 2023 року.

На рахунках, відкритих у Казначействі, станом на 31.12.2024 обліковувалися залишки у п'яти державних закладах охорони здоров'я на загальну суму 575 млн грн (2,8 відсотка).

Найбільші обсяги залишків коштів на загальну суму 2,4 млрд грн, або 11,4 відс. загального їх обсягу, обліковувалися в семи надавачів медичних послуг³³, що за їх поясненням спричинено:

- збільшенням благодійної допомоги через збройну російську агресію проти України та ракетні обстріли;
- зменшенням витрат, зокрема і на оплату праці, через окупацію частини території України;
- накопиченням коштів для здійснення ремонту в закладах охорони здоров'я та оновлення матеріально-технічної бази.

Три із семи зазначених надавачів медичних послуг розміщували у 2021 – 2024 роках вільні кошти на короткотермінових депозитних рахунках в банках, обсяг яких на кінець звітнього року становив 693 млн гривень.

За інформацією НСЗУ, отриманою на запит Рахункової палати, значні обсяги залишків коштів на рахунках обумовлені необхідністю створення медичними закладами резервів обігових коштів, необхідних для покриття критичних витрат, таких як, зокрема, закупівля медикаментів та оплата праці з нарахуваннями.

За інформацією, наданою Рахунковій палаті НСЗУ, витрати надавачів медичних послуг на оплату праці з нарахуваннями становили у 2024 році понад 122 млрд грн, або 85,9 відс. обсягу коштів, отриманих із державного бюджету за програмою медичних гарантій. При цьому у 838 із 2067 (40,5 відс.) медичних закладів зазначені витрати перевищили обсяг перерахованих коштів за програмою медичних гарантій в середньому на 23,4 відсотка.

³³ КНП „Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” (Донецька область), Національна дитяча спеціалізована лікарня „Охматдит” МОЗ України, КНП „Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у Кіровоградській області Кіровоградської обласної ради”, КНП „Львівське територіальне медичне об'єднання” Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги”, КНП Луганської обласної ради „Луганський регіональний центр медичної допомоги та медицини катастроф”, КНП „Центр первинної медичної і консультативно-діагностичної допомоги Івано-Франківської міської ради”, КНП Сумської обласної ради „Сумський обласний клінічний онкологічний центр”.

У 2024 році КМУ розподілив 92,2 млрд грн, або 99,8 відс. річного обсягу резервного фонду державного бюджету, здебільшого на заходи із забезпечення безпеки й обороноздатності держави.

Резервний фонд державного бюджету

затверджено на 2024 рік
42,2 млрд грн

збільшено
+ 50,2 млрд грн

за рахунок зменшення на цю суму видатків за трьома бюджетними програмами Мінфіну³⁴
(3511280, 3511350, 3511130)

у результаті
ресурс 92,4 млрд грн

Головними розпорядниками у 2024 році проведено видатки резервного фонду в сумі 86 млрд грн, що на 6 млрд грн, або 6,6 відс., менше плану. Зокрема, видатки на заходи із забезпечення безпеки і обороноздатності держави проведені у сумі 77,6 млрд грн, що на 4,1 млрд грн, або 5 відс., менше плану. При цьому видатки головних розпорядників на будівництво військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, фортифікаційне обладнання оборонних рубежів, улаштування системи невибухових загороджень менші на 3,9 млрд гривень.

Крім того, наприкінці 2024 року КМУ прийняв рішення³⁵ про:

збільшення обсягу резервного фонду на 1,6 млрд грн за рахунок зменшення видатків за бюджетними програмами Мінфіну 3511130 „Внески до міжнародних організацій” на 0,7 млрд грн і 3511350 „Обслуговування державного боргу” на 0,9 млрд грн;

виділення з резервного фонду 1,6 млрд грн Мінагрополітики для державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, що провадять господарську діяльність на територіях, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або які тимчасово окуповані Російською Федерацією, та для яких не визначена дата завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій), шляхом виділення бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь;

використання цих коштів відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки сільськогосподарських

³⁴ Розпорядження КМУ від 23 квітня 2024 року № 338-р, від 30 травня 2024 року № 469-р, від 12 липня 2024 року № 647-р, від 06 серпня 2024 року № 741-р, від 20 серпня 2024 року, від № 775-р, від 21 серпня 2024 року № 799-р і № 800-р, від 06 грудня 2024 року № 1217-р та постанови КМУ від 02 липня 2024 року № 777, від 20 грудня 2024 року № 1471.

³⁵ Постанова КМУ від 20 грудня 2024 року № 1471.

товаровиробників шляхом виділення бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь³⁶.

Фактично видатки на такі заходи щорічно плануються за бюджетною програмою Мінагрополітики 2801580 „Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників”. Водночас бюджетні призначення на 2024 рік за цією бюджетною програмою становили 208 млн грн і не могли покрити потребу в бюджетній субсидії, яка відповідно до 2310 заявок сільськогосподарських товаровиробників та інформації, отриманої Рахунковою палатою, становила 1,6 млрд гривень.

При цьому станом на 31.12.2024 за бюджетними програмами Мінагрополітики (без урахування коштів, виділених з резервного фонду) залишилися невикористаними 700 млн грн, з яких 164 млн грн за бюджетною програмою 2801580 „Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників”.

У звітному періоді КМУ розподілив кошти фонду ліквідації наслідків збройної агресії на суму 23,3 млрд грн, або 95 відс. наявного ресурсу, здебільшого на заходи із захисту об’єктів критичної інфраструктури, відновлення населених пунктів, заходи з ліквідації наслідків збройної агресії. Водночас через, зокрема, низьку якість проєктної документації та тривале внесення змін до неї видатки проведено на 6,3 млрд грн менше запланованого обсягу.

У 2024 році джерелами формування фонду ліквідації наслідків збройної агресії визначено кошти, отримані у зв’язку з виконанням законів України „Про основні засади примусового вилучення в Україні об’єктів права власності Російської Федерації та її резидентів” і „Про санкції”, і залишки коштів, які в 2022 – 2023 роках були джерелом формування надходжень до цього фонду.

Фонд ліквідації наслідків збройної агресії

залишок коштів на початок року **23,7** млрд грн

надійшло

0,8 млрд грн

використано

17 млрд грн

у результаті

залишок коштів на кінець року **7,6** млрд грн

Видатки проведено на 6,3 млрд грн, або на 21,7 відс., менше плану, зокрема за бюджетними програмами Агентства відновлення на:

відновлення населених пунктів, які постраждали внаслідок збройної російської агресії проти України, – на 1,7 млрд грн, або 77,4 відс.;

³⁶ Затверджений постановою КМУ від 11 серпня 2021 року № 886.

будівництво і відновлення об’єктів інфраструктури, житлового та громадського призначення, громадських будинків і споруд – на 1,1 млрд грн, або 75,6 відсотка.

За інформацією Агентства відновлення, отриманою на запит Рахункової палати, це, насамперед, спричинено низькою якістю підготовленої органами місцевого самоврядування проєктної документації, тривалим внесенням змін до неї; мобілізацією працівників призовного віку, які безпосередньо виконували будівельні роботи; затримками, пов’язаними із здійсненням органами Казначейства платежів згідно із встановленою черговістю³⁷.

Мінекономіки з 10 млрд грн, перерахованих Фондом соцстраху на випадок безробіття до спеціального фонду державного бюджету, використало 80 відс. коштів на реалізацію експериментальних проєктів у рамках Всеукраїнської економічної платформи „Зроблено в Україні”.

Статтею 37 Закону встановлено, що у 2024 році, як виняток з положень частини третьої статті 16 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, Фонд соцстраху на випадок безробіття перераховує до спеціального фонду державного бюджету залишок коштів, що утворився в нього на 01 січня 2024 року за рахунок надходжень єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування в обсязі 10 млрд гривень.

У січні 2024 року кошти в повному обсязі надійшли до спеціального фонду державного бюджету. За рахунок цих надходжень для Мінекономіки передбачено на січень видатки за **п’ятьма бюджетними програми** на суму 10 млрд гривень. Водночас через тривале напрацювання інструментів і механізмів, у січні – жовтні 2024 року використання коштів за цими бюджетними програмами не здійснювалося.

Відповідно, КМУ прийняв рішення³⁸ про перерозподіл видатків за бюджетними програмами, зокрема, зменшив видатки за **чотирма бюджетними** програмами на суму 5,2 млрд грн та збільшив за **бюджетною програмою** 1201430 „Підтримка внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги” на 5,2 млрд грн – до 8,2 млрд гривень.

Станом на 31 грудня 2024 року із запланованих 10 млрд грн видатки проведено у сумі 9,9 млрд грн, з яких 8,1 млрд грн за бюджетною програмою 1201430 „Підтримка внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги”. Кошти використані на надання державної грошової допомоги покупцям товарів та послуг українського виробництва, часткової компенсації вартості техніки й обладнання вітчизняного виробництва; надання одноразової державної грошової допомоги „Зимова підтримка”.

У 2024 році видатки державного дорожнього фонду, утвореного у спеціальному фонді державного бюджету відповідно до статті 24² БКУ,

³⁷ Постанова КМУ від 09 червня 2021 року № 590.

³⁸ Розпорядження КМУ від 08 листопада 2024 року № 1100-р, від 26 листопада 2024 року № 1165-р, від 17 грудня 2024 року № 1272-р.

проведено в сумі 16,7 млрд грн, що на **9,2 млрд грн, або 35,6 відс., менше плану, насамперед через тривале коригування проєктно-кошторисної документації, що призвело до відтермінування виконання деяких робіт.**

У 2024 році відповідно до статті 35 Закону доходи, визначені в пункті 1 частини другої статті 24² БКУ, які є джерелом формування державного дорожнього фонду, зараховувались в повному обсязі до загального фонду державного бюджету.

У 2024 році джерелами формування державного дорожнього фонду у **спеціальному фонді** державного бюджету були:

державні запозичення для реалізації інвестиційних проєктів на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування;

надходження, отримані за рахунок запозичень, залучених під державні гарантії, на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення;

залишок коштів, що надійшли до державного дорожнього фонду у попередні роки та не використані у 2023 році.

Державний дорожній фонд

залишок коштів на початок року **17,1** млрд грн

**надійшло зовнішніх
запозичень 2,3** млрд грн

**використано
16,7** млрд грн

у результаті

залишок коштів на кінець року **2,7** млрд грн

КМУ постановою від 23 лютого 2024 року № 199 спрямував Агентству відновлення **залишок коштів**, який утворився на 01 січня 2024 року, джерелом формування яких були доходи державного бюджету, визначені пунктом 1 частини другої статті 24² БКУ, що надійшли у попередні роки та не використані у 2023 році у сумі **17,1** млрд грн на бюджетну програму 3111020 „Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення”. Видатки проведено на **2,7** млрд грн, або 16 відс., менше плану, що насамперед зумовлено економією коштів при виконанні робіт по об’єктах, введених в експлуатацію; тривалим коригуванням проєктної документації; ненаданням підтвердних документів для здійснення платежів; обмеженістю часу для проведення закупівлі додаткових робіт, крім того, погодні умови наприкінці року перешкодили виконанню деяких видів робіт³⁹.

Крім цього, Агентству відновлення у **загальному фонді** державного бюджету затверджено видатки на виконання бюджетної програми 3111030 „Виконання боргових зобов’язань за запозиченнями, залученими державою або під державні

³⁹ За інформацією Агентства відновлення, отриманою на запит Рахункової палати.

гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування” у сумі 23 млрд грн, що більше на 6,4 млрд грн, ніж проведено в 2023 році з дорожнього фонду. Постановою КМУ від 13 грудня 2024 року № 1419 зменшено обсяг видатків за цією програмою на 1,7 млрд грн і передбачено видатки загального фонду за бюджетною програмою 3111020, які проведено у повному обсязі.

У 2024 році видатки за окремими бюджетними програмами спеціального фонду державного бюджету, джерелом проведення яких є надходження коштів у рамках програм допомоги ЄС і грантів урядів іноземних держав, міжнародних організацій, на 12,4 млрд грн менші плану, зокрема через отримання коштів наприкінці року, тривалу підготовку тендерної документації, незатвердження паспорта бюджетної програми та невнесення змін до документів, необхідних для проведення видатків.

Обсяги надходжень цих коштів і видатків, які мали проводитися за рахунок цих джерел, у Законі не затверджувались. У разі залучення цих коштів здійснюється коригування відповідних показників спеціального фонду (доходів, фінансування, видатків та кредитування)⁴⁰. Затвердження паспорта бюджетної програми можливо після отримання надходжень.

За бюджетними програмами, головними розпорядниками яких є:

Міненерго 2401370 „Відновлення та розвиток енергетичної інфраструктури” передбачені видатки на суму 7,2 млрд грн, видатки проведено у сумі 1,6 млрд грн у межах обсягу гранту МБРР на відновлення та розвиток енергетичної інфраструктури, який є джерелом проведення цих видатків;

МОЗ 2301630 „Відновлення і розвиток стійкої національної моделі медичної галузі України” передбачені видатки на суму 745 млн грн, видатки не здійснювались, оскільки кошти гранту МБРР для проєкту „Відновлення і розвиток стійкої національної моделі медичної галузі України” надійшли в сумі 282 млн грн, з них половина у листопаді – грудні;

Мінінфраструктури 3101580 „Посилення місцевого самоврядування в Україні” передбачені видатки 178 млн грн, видатки не здійснювались оскільки кошти гранту KfW для проєкту „Посилення місцевого самоврядування в Україні” не надходили. За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати вибірка грантових коштів не здійснювалась через тривалу процедуру підготовки тендерної документації на придбання вузлів комерційного обліку і підписання у грудні 2024 року контракту на закупівлю та встановлення вузлів комерційного обліку.

⁴⁰ Стаття 30 Закону.

За рахунок надходжень у рамках програм бюджетної підтримки ЄС планувалися видатки за шістьма бюджетними програмами на суму 9,5 млрд грн, видатки проведено на 5,1 млрд грн, або 54,6 відс., менше, оскільки кошти на фінансування заходу „Підтримка швидкого відновлення України (Контракт з розбудови держави та посилення стійкості)” надійшли 25 грудня 2024 року у сумі 7 млрд грн, при запланованих 9 млрд гривень.

У результаті видатки, зокрема, за бюджетною програмою Мінінфраструктури 3101340 „Забезпечення реалізації заходу „Підтримка швидкого відновлення України (Контракт з розбудови держави та посилення стійкості)” на суму 2,2 млрд грн не здійснювалися, паспорт бюджетної програми не затверджено.

З початку року дебіторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зростає, здебільшого на придбання товарів оборонного призначення. Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету скоротилася.

Дебіторська заборгованість зростає

на початок року	на кінець року
306,2 млрд грн,	422 млрд грн,
з неї прострочена 55,9 млрд грн	з неї прострочена 63,1 млрд грн
у результаті	
+ 115,8 млрд грн, з неї прострочена +7,2 млрд грн	

Найбільше зростає дебіторська заборгованість за бюджетними програмами **Міноборони** – на 100 млрд грн – до **293,9** млрд гривень. При цьому **прострочена заборгованість зростає** на 3,2 млрд грн – до **54,9** млрд гривень. Це насамперед зумовлено невиконанням підприємствами-постачальниками умов контрактів (договорів) щодо термінів постачання товарів оборонного призначення, надання послуг та виконання робіт, у зв’язку з ракетними обстрілами з боку держави-агресора, які вплинули на роботу підприємств-виконавців, а також проблемами з доставкою товарів оборонного призначення, тощо⁴¹.

Водночас скоротилася дебіторська заборгованість за бюджетними програмами Агентства відновлення на 15,7 млрд грн – до 2,2 млрд грн, насамперед за видатками із будівництва, ремонту та інших інженерно-технічних заходів із захисту об’єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичного сектору критичної інфраструктури.

⁴¹ За інформацією Міноборони, отриманою на запит Рахункової палати.

Кредиторська заборгованість зменшилась

на початок року	на кінець року
2,3 млрд грн, з неї прострочена 1,3 млрд грн	2,2 млрд грн, з неї прострочена 1,3 млрд грн
у результаті	
– 0,1 млрд грн	

Найбільший обсяг кредиторської заборгованості обліковується за бюджетними програмами Мінагрополітики (374,6 млн грн) через неоплату товарів, робіт і послуг, пов’язаних з підтримкою сільського господарства, зокрема, створенням оптових ринків та іншими заходами в агропромисловому комплексі.

Видатки та надання кредитів на реалізацію інвестиційних проєктів, що здійснюються за рахунок кредитів (позик), залучених від іноземних держав, іноземних фінансових установ і МФО, на 45,5 млрд грн, або 66,8 відс., менші плану. Це насамперед спричинено обмеженою можливістю використання цих коштів через збройну російську агресію проти України.

У 2024 році **не розпочато** проведення видатків і надання кредитів на **11,8** млрд грн, з них:

- 3,5 млрд грн на заходи з енергоефективності громадських будівель в Україні;
- 2,2 млрд грн на модернізацію української залізниці.

Видатки та надання кредитів здійснені **в обсягах менше запланованих** на суму **33,7 млрд грн**, або 65,2 відс., з них:

- 5,7 млрд грн, або 83,6 відс., для реалізації проєктів для відновлення України;
- 5,7 млрд грн, або 75 відс., для розвитку автомагістралей та реформа дорожнього сектору;
- 4,8 млрд грн, або 82,8 відс., для розвитку міського пасажирського транспорту в містах України;
- 2,1 млрд грн, або 58,4 відс., для здійснення заходів з будівництва, реконструкції, модернізації об’єктів в електроенергетичній галузі.

Проведення видатків і надання кредитів у обсягах, менше запланованих, спричинено насамперед⁴² здійсненням заходів із розірвання/завершення окремих контрактів через форс-мажорні обставини, спричинені збройною російською агресією проти України, зволіканням із укладанням нових контрактів та здійсненням реструктуризації деяких проєктів.

У **запланованому обсязі** здійснені видатки у сумі **4,5 млрд грн** для надання компенсації за знищені об’єкти нерухомого майна.

⁴² За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ

У 2024 році дефіцит державного бюджету на 27,9 відс. менший плану, його співвідношення до ВВП, порівняно з 2023 роком, знизилось.

Плановий обсяг дефіциту державного бюджету, порівняно із первісно затвердженим у Законі граничним обсягом, упродовж 2024 року збільшено на 313,4 млрд грн, або 19,9 відс., насамперед унаслідок збільшення видатків для потреб сектору безпеки і оборони⁴³, у тому числі загального фонду – на 232,7 млрд грн, або 15,4 відс., спеціального – на 80,7 млрд грн, або в 2,3 раза.

Загалом державний бюджет у 2024 році виконано з меншим дефіцитом, ніж планувалося, унаслідок невиконання плану видатків та надання кредитів при перевиконанні плану доходів і коштів від повернення кредитів.

Дефіцит державного бюджету у 2024 році

загального фонду

1 трлн **303** млрд грн, що менше плану на **439** млрд грн, або **25,2** %

спеціального фонду

56 млрд грн, що менше плану на **87** млрд грн, або **60,7** %

загалом

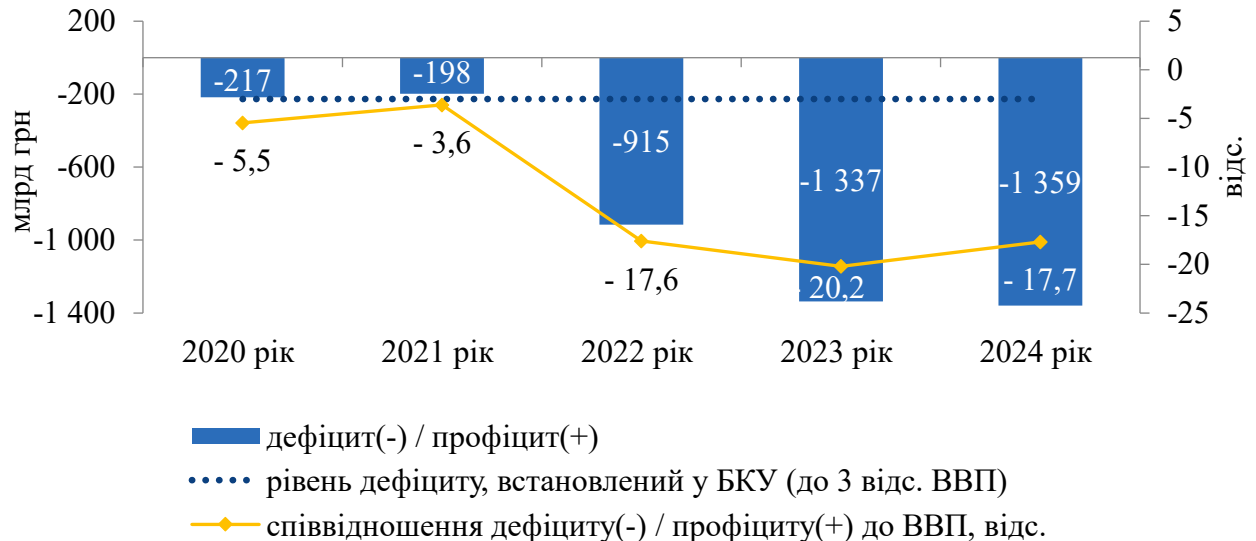
1 трлн **359** млрд грн, що менше плану на **526** млрд грн, або **27,9** %

Порівняно з попереднім роком дефіцит державного бюджету збільшився на 22,5 млрд грн, або 1,7 відс., і становив 17,7 відс. номінального ВВП⁴⁴. Без урахування наданої міжнародними партнерами безповоротної допомоги дефіцит становив би 1 трлн 831,6 млрд грн, або 23,9 відс. ВВП.

⁴³ Закон України від 18 вересня 2024 року № 3978-IX „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони”.

⁴⁴ Дію абзаців другого і третього частини першої статті 14 БКУ щодо обмеження дефіциту державного бюджету (до 3 відс. ВВП) зупинено на 2024 рік згідно із пунктом 3 розділу „Прикінцеві положення” Закону.

Діаграма 12. Рівень співвідношення дефіциту державного бюджету до ВВП у 2024 році зменшився порівняно з попереднім роком, однак залишався значним

Надходження для фінансування державного бюджету з усіх джерел у 2024 році не виконано на 15,3⁴⁵ відс. за рахунок насамперед недоотримання надходжень від державних зовнішніх запозичень.

Надходження від державних запозичень на 208,1 млрд грн, або 12,2 відс., більші, ніж у 2023 році, однак на 481,9 млрд грн, або 20,1 відс., менше плану. Частка державних запозичень у загальній сумі усіх ресурсів державного бюджету залишилась значною – 36,8 відсотка.

Джерела фінансування державного бюджету у 2024 році

1 трлн 912 млрд грн – державні запозичення

142 млрд грн – кошти ЄКР

31 млрд грн – зміна залишків бюджетних коштів

10 млрд грн – кошти від приватизації державного майна

загалом

2 трлн 95 млрд грн, що менше плану на **379 млрд грн**, або **15,3 %**

⁴⁵ Без урахування здійснених у серпні 2024 року операцій з реструктуризації державного та гарантованого державою боргу (випуск ОЗДП 2024 року і витрати на погашення зовнішніх зобов'язань), враховуючи їх разовість, з метою приведення показників до порівнянних умов.

У 2024 році для покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету залучено менше коштів ЄКР на 85,1 млрд грн, або 37,6 відс., ніж у 2023 році.

Зовнішня кредитна підтримка, порівняно з попереднім роком, зроста, однак на чверть менша плану на 2024 рік, що спричинено здебільшого політично-економічною ситуацією в основних країнах-партнерах.

Від державних зовнішніх запозичень надійшло 1 трлн 273,8 млрд грн, що на 122,2 млрд грн, або 10,6 відс., більше, ніж у 2023 році, однак на 481,9 млрд грн, або 27,4 відс., менше плану.

Державні зовнішні запозичення до загального фонду у 2024 році

568 млрд грн – макрофінансова допомога ЄС

216 млрд грн – кредит МВФ

199 млрд грн – позика МАР

192 млрд грн – позики МБРР

69 млрд грн – кредит Уряду Канади

5 млрд грн – інші кредити (позики)

загалом

1 трлн **249** млрд грн, що на:

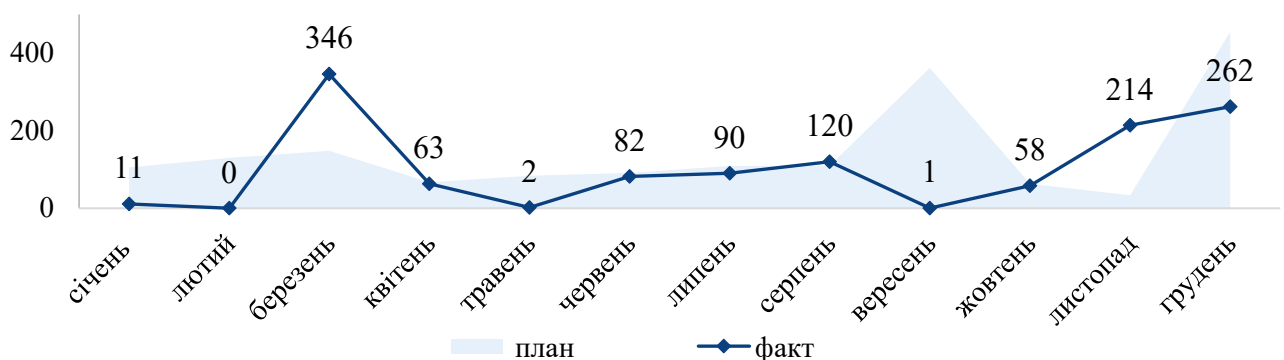
439 млрд грн, або **26** %, менше плану на 2024 рік

117 млрд грн, або **10,4** %, більше, ніж у 2023 році

Кошти отримані на довгостроковий період від 10 до понад 30 років. Середньозважена дохідність усіх зовнішніх запозичень у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилась з 1,8 до 2,9 відс. за рахунок випуску ОЗДП 2024 року у зв'язку з реструктуризацією державного та гарантованого державою боргу. Це призведе до збільшення видатків на обслуговування державного зовнішнього боргу в наступних бюджетних періодах.

При цьому найбільше (38,2 відс.) коштів надійшло наприкінці року – в листопаді та грудні (476 млрд гривень).

Діаграма 13. Зовнішні запозичення до загального фонду у 2024 році надходили нерівномірно і в обсягах менше плану, млрд грн

До спеціального фонду для реалізації інвестиційних проєктів отримано 25,3 млрд грн, зокрема від:

 ЄІБ за проєктами, насамперед в рамках Програми з відновлення України – 7,1 млрд грн;

 Уряду Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (Офіційна кредитна підтримка обороноздатності Збройних Сил України і Проєкт „Відбудова пріоритетних інфраструктурних об’єктів (мостів)”) – 6,6 млрд грн;

 БРРЕ за проєктами „НОМЕ: Компенсація за знищене житло” і „Зміцнення системи охорони здоров’я та збереження життя” (Heal Ukraine) – 4,8 млрд грн;

 МБРР за проєктами, насамперед у галузі охорони здоров’я, енергетики, інфраструктури, освіти – 4,8 млрд грн;

 Уряду Французької Республіки за проєктами закупівлі 20 катерів морської безпеки й охорони морських кордонів України і створення єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту в Україні – 1,2 млрд грн;

 Уряду Республіки Польща за проєктами з будівництва, реконструкції та капітального ремонту автомобільних доріг західного регіону для подальшого поєднання їх з автомобільними дорогами Республіки Польща і розбудови прикордонної дорожньої інфраструктури й облаштування пунктів пропуску українсько-польського кордону – 0,5 млрд гривень.

Надходження до спеціального фонду для реалізації інвестиційних проєктів на 4,9 млрд грн, або 24,3 відс., більші, ніж у попередньому році, однак на 42,7 млрд грн, або 62,8 відс., менші плану на 2024 рік, насамперед через⁴⁶:

➤ необхідність реструктуризації окремих проєктів, внесення змін до нормативно-правових актів, договорів, контрактів, реорганізацію підрядника, зокрема звернення до кредиторів щодо продовження строків доступності кредитів і можливості використання залишків кредитних коштів, введення нового компонента до структури проєкту та перерозподілу коштів між компонентами проєкту, коригування видів і графіків поставок;

➤ тривалий процес відбору заявок, розробки проєктно-кошторисної і тендерної документації та проведення процедур закупівель для подальшого укладання контрактів на виконання робіт/послуг, перенесення термінів закупівель і необхідність їх повторного проведення;

⁴⁶ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

- наявність невикористаних на початок цього року залишків коштів позик на спеціальних рахунках, відкритих для реалізації проєктів;
- призупинення кредитором виділення кредитних коштів та реалізації частини субпроєктів в умовах воєнного стану внаслідок повного або часткового руйнування об’єктів, зупинення повноцінного виконання основних робіт, завершення термінів реалізації і перегляд доцільності подальшої реалізації окремих проєктів.

У 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилась середньозважена дохідність кредитів (позик), залучених до спеціального фонду для реалізації інвестиційних проєктів, – з 4 до 4,3 відс. річних.

У 2024 році виконання плану внутрішніх запозичень забезпечено за рахунок придбання насамперед банками Військових облігацій. Скорочення, порівняно з попереднім роком, частки короткострокових ОВДП у загальному обсязі внутрішніх запозичень за рахунок збільшення середньострокових сприяло зменшенню витрат на погашення внутрішнього боргу в 2024 році.

Запозичення на внутрішньому ринку в 2024 році становили 638,4 млрд грн, або 100 відс. плану, зокрема від випуску:

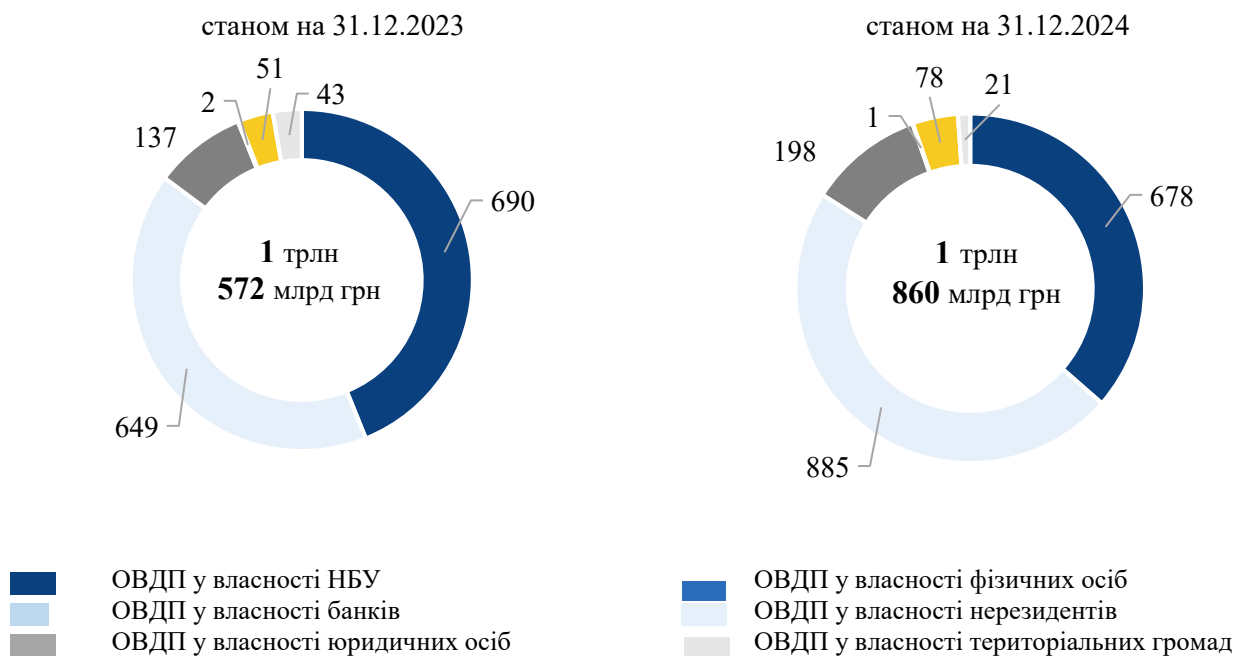
Військових облігацій – 404,2 млрд грн, що на 122,4 млрд грн, або 43,4 відс., більше, ніж у попередньому році (у результаті частка Військових облігацій у внутрішніх запозиченнях збільшилась з 51 до 63,3 відс.);

ОВДП в обмін на акції додаткової емісії приватного акціонерного товариства „Українська фінансова житлова компанія” з метою збільшення його статутного капіталу – 20 млрд гривень.

При цьому КМУ перевищив повноваження, передбачивши у пункті 1 постанови КМУ від 24 грудня 2024 року № 1486 „Деякі питання випуску облігацій внутрішньої державної позики з подальшим придбанням акцій додаткової емісії приватного акціонерного товариства „Українська фінансова житлова компанія” у 2024 році”, що випуск зазначених облігацій здійснюється без погодження НБУ. Це не узгоджується із статтею 45 Закону, згідно з якою Мінфіну за згодою НБУ дозволено здійснювати такі випуски ОВДП.

Загалом надходження внутрішніх запозичень на 15,5 відс. більші, ніж у 2023 році, у результаті збільшився обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, на 288,7 млрд грн, або 18,4 відс., – до 1 трлн 860,5 млрд гривень.

Діаграма 14. У 2024 році обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився, млрд грн

У 2024 році розміщено насамперед середньострокові ОВДП, частка яких у загальному обсязі внутрішніх запозичень зросла з 60,3 відс. у 2023 році до 97,5 відсотка. Частка короткострокових запозичень скоротилась з 37 до 0,9 відсотка.

Порівняно з 2023 роком зменшилась **середньозважена дохідність** розміщених на аукціонах ОВДП, насамперед, номінованих у гривні, з 18,7 до 15,9 відс. (у грудні 2024 року становила 15,3 відсотка). Це зменшить видатки на обслуговування державного внутрішнього боргу в наступних бюджетних періодах.

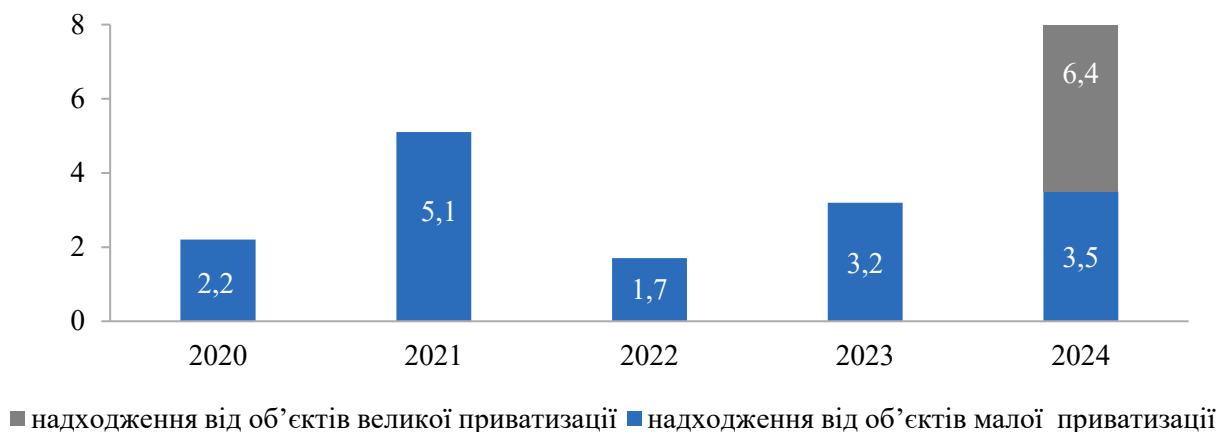

Затверджений у Законі обсяг надходження коштів від приватизації державного майна до державного бюджету в сумі 4 млрд грн перевиконано насамперед за рахунок продажу двох об’єктів великої приватизації.

Від приватизації державного майна надійшло до державного бюджету загалом 9,9 млрд грн, що на 5,9 млрд грн, або у 2,5 раза, більше плану і на 6,7 млрд грн, або у 3,1 раза, більше, ніж у 2023 році.

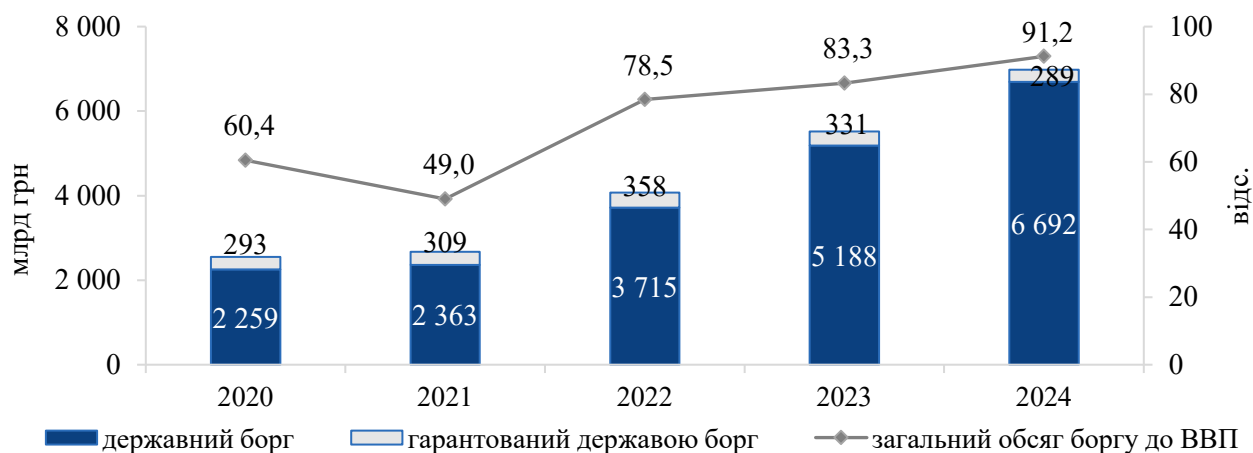
Уперше з 2018 року до державного бюджету отримано кошти від продажу об’єктів великої приватизації державної власності: АТ „Об’єднана гірничо-хімічна компанія” – 3,9 млрд грн і ДП „Готель Україна” – 2,5 млрд грн, що забезпечило 64,6 відс. надходжень від приватизації.

Діаграма 15. Надходження від приватизації державного майна у 2020 – 2024 роках, млрд грн

У 2024 році унаслідок значних запозичень, девальвації гривні до іноземних валют і надання державних гарантій загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на чверть і становив 91,2 відс. ВВП⁴⁷. Зростання частки зобов'язань, номінованих в іноземній валюті, посилює валютний ризик боргу.

Діаграма 16. Динаміка державного і гарантованого державою боргу у 2020 – 2024 роках

⁴⁷ Норма частини другої статті 18 БКУ щодо обмеження загального обсягу державного та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду (до 60 відс. річного номінального обсягу ВВП) і звернення до ВРУ за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подання для схвалення плану заходів з приведення загального обсягу боргу до встановлених вимог відповідно до пункту 23¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ не застосовується, зокрема у випадку введення воєнного стану в Україні.

Показники стану державного і гарантованого державою боргу, порівняно з 2023 роком, наведено в додатку 5.

За оцінкою Рахункової палати, на зміну боргу у 2024 році вплинули:

+ 1 трлн 402 млрд грн – перевищення запозичень над погашенням боргу

+ 275 млрд грн – зміни курсу гривні до іноземних валют

- 216 млрд грн – реструктуризація зовнішнього боргу

всього борг: 6 трлн 981 млрд грн
(+ 1 трлн 461 млрд грн, або 26,5 %),
у тому числі:

зовнішній – 5 трлн 48 млрд грн
(+ 1 трлн 185 млрд грн, або 30,7 %)

внутрішній – 1 трлн 933 млрд грн
(+ 276 млрд грн, або 16,7 %)

Унаслідок здійснених у 2024 році Мінфіном правочинів із зовнішнім державним і гарантованим державою боргом⁴⁸ і укладенням угод з Кредитною установою для відбудови („KfW”) та урядами окремих держав про відстрочення боргу:

- відтерміновано строк погашення державного боргу;
- зменшено відсоткову ставку за ОЗДП 2024 року порівняно із зобов’язаннями за ОЗДП до реструктуризації;
- зменшено загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу.

Державний борг зріс у 2024 році на 1 трлн 504,4 млрд грн, або 29,0 відс., насамперед зовнішній – на 1 трлн 228,9 млрд грн, або 34,1 відсотка.

Граничний обсяг державного боргу, встановлений у Законі –
7 трлн 735 млрд грн

Державний борг станом на 31.12.2024 –
6 трлн 692 млрд грн

Державний борг менше
граничного обсягу на
1 трлн 42 млрд грн, або 13,5 %

⁴⁸ Відповідно до Закону України від 18 липня 2024 року № 3880-ІХ „Про внесення змін до розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу України” і постанови КМУ від 31 липня 2024 року № 865 „Про здійснення у 2024 році правочинів з державним боргом і гарантованим державою боргом” Мінфін здійснив обмін ОЗДП 2015, 2017–2021 років і переведення гарантованого державою боргу за запозиченнями, залученими у 2021 році під державні гарантії з метою фінансового забезпечення розвитку мережі й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення, до державного боргу та їх обмін на ОЗДП 2024 року.

Унаслідок значних запозичень від ЄС, Світового банку і МВФ частка заборгованості за позиками, одержаними від МФО, у загальному обсязі державного боргу, порівняно з 2023 роком, збільшилась з 43,4 до 52 відс. та становила 72,1 відс. державного зовнішнього боргу.

Витрати на погашення державного боргу у 2024 році становили 503,3 млрд грн, що на 65 млрд грн, або 11,4 відс., менше плану, однак на 66,8 млрд грн, або 15,3 відс., більше, ніж у 2023 році.

Економії витрат на погашення державного боргу сприяли насамперед:

призупинення платежів за державними зовнішніми зобов'язаннями у зв'язку з їх реструктуризацією;

менший, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, середній у 2024 році обмінний курс гривні до іноземних валют (економія за оцінкою Рахункової палати – 11,5 млрд гривень);

менший, порівняно з планом, обсяг випуску короткострокових ОВДП з погашенням у 2024 році.

Гарантований державою борг зменшився на 42,9 млрд грн, або 12,9 відс., – до 288,5 млрд грн, що становило 63,9 відс. граничного обсягу, передбаченого у статті 5 Закону. При цьому зменшився на 43,5 млрд грн, або 16,5 відс., гарантований зовнішній борг унаслідок, зокрема, погашення НБУ боргу за кредитом МВФ, переведення гарантованого державою боргу за запозиченнями, залученими під державні гарантії в 2021 році з метою фінансового забезпечення розвитку мережі й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення, до державного. Збільшився гарантований внутрішній борг на 559 млн грн, або 0,8 відсотка.

Державні гарантії у 2024 році надані на суму 48,8 млрд грн, або 56,3 відс. граничного обсягу, встановленого у статті 6 Закону, зокрема за запозиченнями:

суб'єктів господарювання для фінансування програм, пов'язаних із підвищенням обороноздатності і безпеки держави, – 21 млрд грн;

акціонерного товариства „Національна акціонерна компанія „Нафтогаз України” за кредитом ЄБРР (проект Фінансування стратегічних резервів газу НАК „Нафтогаз України”) – 9 млрд гривень.

Обсяг наданих у 2024 році державних гарантій на 8,2 млрд грн, або 20,2 відс., менший, ніж у 2023 році.

На виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, з державного бюджету сплачено 22 млрд грн, що на 1,7 млрд грн,

або 7,3 відс., менше плану внаслідок насамперед самостійного виконання суб'єктами господарювання боргових зобов'язань, забезпечених державними гарантіями, однак на 4,9 млрд грн, або 28,6 відс., більше, ніж у 2023 році.

Ризики управління державним і гарантованим державою боргом у 2024 році знизилися, зокрема:

ризик **рефінансування** за рахунок зростання середньозваженого строку погашення державного і гарантованого державою боргу до 12,3 років станом на 31.12.2024 (станом на 31.12.2023 – 10,6 років) унаслідок отримання довгострокових кредитів (позик) від міжнародних партнерів, реструктуризації державних і гарантованих державою зовнішніх зобов'язань;

Відсотковий ризик за рахунок зменшення середньозваженої дохідності державного і гарантованого державою боргу до 5,1 відс. станом на 31.12.2024 (станом на 31.12.2023 – 6,2 відс.) унаслідок зменшення дохідності як внутрішніх, так і зовнішніх запозичень.

Водночас зріс **валютний** ризик боргу за рахунок зростання станом на 31.12.2024 до 74,7 відс. (станом на 31.12.2023 – 72,8 відс.) частки боргу, номінованого в іноземній валюті, у загальному обсязі державного та гарантованого державою боргу, унаслідок перевищення в 4,2 рази чистого запозичення в іноземних валютах над чистим запозиченням у гривні.

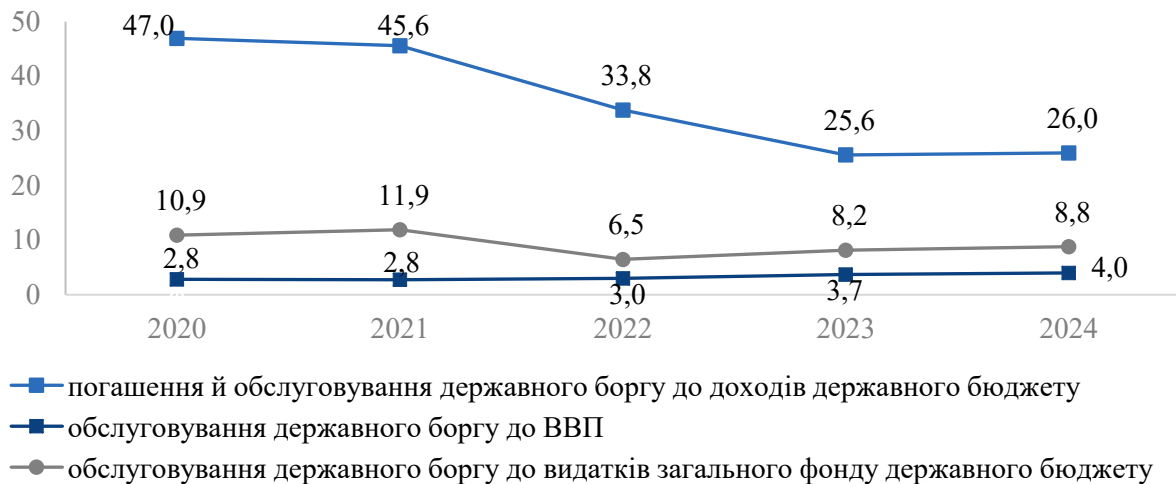
Унаслідок збільшення в 2024 році, порівняно з попереднім роком, витрат державного бюджету на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу погіршилися показники боргового навантаження.

У 2024 році, порівняно з попереднім роком, загальний обсяг виплат з державного бюджету за державним і гарантованим державою боргом збільшився на 132,4 млрд грн – до 833,5 млрд гривень. У результаті зросли співвідношення цих виплат як до витрат державного бюджету, так і до ВВП, унаслідок перевищення темпу зростання витрат за зобов'язаннями (18,9 відс.) над темпом зростання витрат державного бюджету (12,5 відс.) і номінального ВВП (15,6 відсотка).

Співвідношення витрат на погашення й обслуговування державного боргу до ВВП на 2,8 відс. пункту менше, ніж передбачено у Середньостроковій стратегії управління державним боргом на 2024 – 2026 роки⁴⁹ (далі – стратегія на 2024 – 2026 роки), однак збільшилось на 0,3 відс. пункту порівняно з попереднім роком.

⁴⁹ Затверджено постановою КМУ від 27 жовтня 2023 року № 1117.

Діаграма 17. Окремі показники боргового навантаження у 2020 – 2024 роках, відс.

Затверджена у 2023 році стратегія на 2024 – 2026 роки базувалась здебільшого на оцінці державного боргу 2021 – 2023 років. Лише два показники стосувались середньострокової перспективи (2024 – 2026 років), тобто стратегія на 2024 – 2026 роки фактично не визначала завдань на цей період, що не сприяло прогнозованості боргової політики, і передбачала опублікування наступної стратегії у першому півріччі 2024 року. Однак КМУ в порушення норми частини десятої статті 16 БКУ⁵⁰ не затвердив Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2025 – 2027 роки.

Видатки на обслуговування державного боргу збільшились, порівняно з попереднім роком, на 24,5 відс., – до 308,3 млрд грн, зокрема зовнішнього боргу – вдвічі, – до 99,8 млрд грн, у результаті погіршилися показники співвідношення міжнародних резервів до видатків на обслуговування державного зовнішнього боргу з 30,5 до 17,6 відс., експорту товарів та послуг до цих видатків – з 38,6 до 22,6 відсотка.

Заходи щодо стягнення простроченої заборгованості, передбачені у БКУ, Мінфіном не здійснювалися. Прострочена заборгованість перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, у 2024 році зростає. Залишаються ризики несплати простроченої заборгованості в післявоєнний період суб'єктами господарювання, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій.

⁵⁰ Довідково: Відповідно до пункту 3¹¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ у 2025 році, як виняток з положень частини десятої статті 16 БКУ, Мінфін розробляє Стратегію управління державним боргом на 2026-2028 роки і подає на розгляд КМУ до 01 грудня 2025 року. КМУ затверджує Стратегію управління державним боргом на 2026-2028 роки не пізніше 31 грудня 2025 року.

За інформацією, отриманою на запит Рахункової палати, Мінфін не вживав у 2024 році заходів щодо стягнення простроченої заборгованості, передбачених у частинах одинадцятій і дванадцятій статті 17 БКУ⁵¹:

➤ суб'єкти господарювання для представництва органів державної влади в судах у справах про стягнення заборгованості перед державою за позиками, залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету не залучалися;

➤ продаж права вимоги погашення простроченої більше трьох років заборгованості перед державою за позиками, залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету не здійснювався.

У 2024 році прострочена заборгованість перед державою **за кредитами (позиками), наданими державою або під державні гарантії**, збільшилась на 11,1 млрд грн, або 12 відс., і на 01.01.2025 становила 104 млрд гривень. Зокрема, прострочену заборгованість мали 9 банків за державними гарантіями на портфельній основі⁵² на загальну суму 609,7 млн грн, з них ПАТ АБ „Укргазбанк” – 223,4 млн грн, АТ „Державний ощадний банк” – 152,9 млн грн, АТ „Укрексімбанк” – 75,7 млн грн, АТ КБ „Приватбанк” – 70,6 млн гривень.

За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати, стягнення значної частини заборгованості мало ймовірне у зв'язку з банкрутством та навіть ліквідацією боржників. Комісія з питань простроченої заборгованості перед державою за кредитами, залученими державою або під державні гарантії, бюджетними позичками/фінансовою допомогою, не стала дієвим інструментом у вирішенні питання списання безнадійної простроченої заборгованості суб'єктів господарювання, щодо стягнення якої судом прийнято рішення не на користь держави, яке набрало законної сили, та/або стягнення якої в судовому порядку є неможливим або недоцільним.

Заборгованість перед державним бюджетом обліковується за 31 суб'єктом господарювання, щодо яких проведено державну реєстрацію **припинення юридичної особи в результаті їх ліквідації у сумі 23,2 млрд грн**, або 22,3 відс. загального обсягу простроченої заборгованості.

Від суб'єктів господарювання за залученими державою або під державні гарантії кредитами (позиками) до державного бюджету **надійшло 17,9 млрд грн**, що на 2,8 млрд грн, або 18,1 відс., більше, ніж у 2023 році.

⁵¹ Відповідно до пункту 3⁵ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ Мінфін здійснює повноваження і функції Боргового агентства України до початку його функціонування.

⁵² Державні гарантії на портфельній основі надаються з 2020 року за рішенням КМУ для забезпечення часткового виконання боргових зобов'язань за портфелем кредитів банків-кредиторів, що надаються суб'єктам господарювання мікропідприємництва, малого та/або середнього підприємництва – резидентам України.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

У 2024 році видатки на надання трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, порівняно з 2023 роком, зросли, що спричинено збільшенням видатків на оплату праці педагогічних працівників закладів освіти та здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих територіях.

У первісно затвердженому Законі трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам затверджено загалом у сумі 190,8 млрд гривень.

Упродовж року змінами до цього закону і за рішеннями КМУ обсяг трансфертів збільшено на 10,3 млрд грн, зокрема, запроваджено надання 8-ми нових субвенцій на суму 5,3 млрд грн, із них на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти – 4,8 млрд грн, і збільшено на 4,8 млрд грн – до 10,5 млрд грн видатки для надання трьох субвенцій на грошову компенсацію за житло для деяких категорій осіб і членів їхніх сімей.

Трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам

план на 2024 рік
201,1 млрд грн

виконано
187,9 млрд грн

у результаті

видатки менші плану за 24-ма бюджетними програмами на суму **12,2** млрд грн, або **17,4** %;

не проведені видатки за 2-ма бюджетними програмами на суму **1** млрд грн

Видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам на 10,5 млрд грн, або 5,9 відс., **більші**, ніж у 2023 році.

При цьому видатки державного бюджету на надання:

➤ освітньої субвенції на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників **більші** на 13,5 млрд грн, або 14,9 відс.;

➤ дотації для здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу внаслідок збройної російської агресії, **більші** на 11 млрд грн, або 64,3 відс.;

➤ субвенції на реалізацію проектів (об'єктів, заходів), спрямованих на ліквідацію наслідків збройної агресії, **більші** на 2 млрд грн, або 57,7 відс.;

➤ базової дотації для горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів **менші** на 7,8 млрд грн, або 27,1 відс.;

➤ субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах **не передбачені** (у 2023 році становили 16 млрд гривень).

Діаграма 18. Напрями спрямування трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у 2024 році, відс.

Видатки загального фонду державного бюджету на надання субвенцій за 17-ма бюджетними програмами на 3,5 млрд грн, або 15 відс., менші плану на 2024 рік, що, зокрема, спричинено затримками підготовки рішень КМУ щодо порядків і умов надання, розподілу субвенцій, низькою якістю розробленої проєктної документації та необхідністю її коригування, невиконанням умов договорів постачальниками, затримками, пов'язаними із здійсненням органами Казначейства платежів згідно зі встановленою постановою КМУ від 09 червня 2021 року № 590 черговістю⁵³.

Менші плану на 2024 рік, зокрема, видатки державного бюджету на надання субвенцій місцевим бюджетам за 6-ма бюджетними програмами МОН на суму 2 млрд 625 грн, або 30,5 відс., з них на:

облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту, – на 1,1 млрд грн, або 45,7 відс. плану;

У 2024 році на цю мету передбачалося спрямувати, починаючи з травня, 2,5 млрд гривень. КМУ постановою від 12 квітня 2024 року № 417 ухвалив зміни до порядку й умов надання цієї субвенції. Відповідно до вимог статті 47 Закону наказом МОН у травні утворено комісію для розподілу коштів субвенції за напрямами (об'єктами, заходами). За пропозиціями обласних державних адміністрацій (військових адміністрацій) до МОН КМУ у червні – липні розподілив частину цієї субвенції в сумі 2 млрд 399 млн гривень⁵⁴. Перерахування коштів місцевим

⁵³ За інформацією МОН і МОЗ, отриманою на запит Рахункової палати.

⁵⁴ Розпорядження КМУ від 04 червня 2024 року № 496-р і від 18 липня 2024 року № 661-р.

бюджетам розпочато в липні. Надалі КМУ двічі приймав рішення щодо розподілу субвенції на суму 101 млн грн⁵⁵ і в грудні зменшив обсяг цієї субвенції на 131 млн грн – до 2 млрд 369 млн гривень.

забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти – на 934 млн грн, або 46,7 відс.;

придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти – 481 млн грн, або 36,7 відсотка.

Видатки на надання субвенцій місцевим бюджетам за двома бюджетними програмами МОЗ менші плану на рік на 340 млн грн, з них на надання вперше визначеної у Законі субвенції на облаштування безпечних умов у закладах охорони здоров’я – на 272 млн грн, або 27,2 відсотка.

У 2024 році на цю мету передбачалося спрямувати, починаючи з квітня, 1 млрд гривень. Порядок і умови надання цієї субвенції затверджено постановою КМУ від 02 квітня 2024 року № 374 з порушенням терміну, встановленого в частині другій статті 97 БКУ. Відповідно до вимог статті 47 Закону наказом МОЗ у травні утворено комісію для розподілу коштів субвенції за напрямками (об’єктами, заходами). За пропозиціями обласних державних адміністрацій (військових адміністрацій) до МОЗ КМУ в липні розподілив частину цієї субвенції в сумі 998 млн гривень⁵⁶. Перерахування коштів місцевим бюджетам розпочато в липні. Надалі КМУ двічі приймав рішення щодо внесення змін до розподілу цієї субвенції.⁵⁷

У 2024 році не затверджено порядку й умов надання вперше визначеної у Законі субвенції в спеціальному фонді за новою бюджетною програмою Мінінфраструктури на реалізацію проєкту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)”, як наслідок, видатків за цією бюджетною програмою в сумі 248 млн грн не проведено.

Згідно з вимогами частини другої статті 97 БКУ порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, що вперше визначена в законі про державний бюджет, затверджуються КМУ не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності.

За інформацією Мінінфраструктури, отриманою на запит Рахункової палати, в межах відібраних територіальних громад (Миколаївська, Бучанська, Запорізька, Ізюмська міські територіальні громади і Макарівська селищна територіальна громада) здійснюються процедури затвердження кластерів багатоквартирних будинків, ремонт яких оплачуватиметься за рахунок субвенції в 2025 році.

У 2024 році видатки державного бюджету **на надання субвенцій для реалізації інвестиційних проєктів** за рахунок кредитів (позик), що залучаються

⁵⁵ Розпорядження КМУ від 26 вересня 2024 року № 913-р і від 17 грудня 2024 року № 1273-р.

⁵⁶ Розпорядження КМУ від 02 липня 2024 року № 612-р і від 12 липня 2024 року № 650-р.

⁵⁷ Розпорядження КМУ від 20 вересня 2024 року № 892-р і від 26 грудня 2024 року № 1325-р.

державою до спеціального фонду державного бюджету від ЄБРР, ЄІБ і МБРР, за **5-ма бюджетними програмами на 6,3 млрд грн, або 78,1 відс., менші плану та за однією – не проведені на 0,7 млрд грн**, що, зокрема, спричинено⁵⁸ неможливістю здійснення робіт в умовах воєнного стану, недостатністю кваліфікованих підрядників і персоналу, затримками з розрахунками з підрядниками за окремими контрактами, ускладненням логістики.

Видатки державного бюджету за рахунок коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії на надання субвенції місцевим бюджетам на реалізацію проєктів (об’єктів, заходів), спрямованих на ліквідацію наслідків збройної російської агресії, за бюджетною програмою Мінінфраструктури на 2 млрд грн, або 27,4 відс., менші плану.

КМУ постановою від 05 березня 2024 року № 247 виділив із фонду ліквідації Мінінфраструктури 7,7 млрд грн для надання цієї субвенції і затвердив перелік проєктів (об’єктів, заходів). У квітні 2024 року кошти в повному обсязі перераховано місцевим бюджетам.

За зверненнями обласних військових адміністрацій до Мінінфраструктури КМУ сім разів приймав рішення щодо внесення змін⁵⁹ до переліку проєктів (об’єктів, заходів), останні з яких – наприкінці грудня. У результаті загальний обсяг цієї субвенції зменшено до 7,4 млрд гривень. Загалом у 2024 році кошти субвенції спрямовано на реалізацію 186 проєктів, із них у 2024 році планувалося завершити 103 проєкти, решту – у 2025 році.

На 01 січня 2025 року видатки місцевих бюджетів на реалізацію проєктів (об’єктів, заходів), спрямованих на ліквідацію наслідків збройної агресії, за рахунок субвенції становили 5,4 млрд грн, або 72,6 відс. плану на 2024 рік, з них у грудні – 2 млрд гривень.

За інформацією Мінінфраструктури, отриманою на запит Рахункової палати, до кінця року завершено реалізацію 98 проєктів, невиконання в повному обсязі запланованих видатків спричинено, зокрема, необхідністю внесення змін до проєктів і тривалим коригуванням проєктно-кошторисної документації; економією коштів; нестачею кваліфікованих працівників у зв’язку з мобілізацією і залученням на будівництві фортифікаційних споруд; несприятливими погодними умовами для виконання робіт наприкінці року.

⁵⁸ За інформацією Мінфіну і Мінінфраструктури, отриманою на запит Рахункової палати.

⁵⁹ Постанови КМУ від 28 червня 2024 року № 757, від 25 липня 2024 року № 852, від 20 серпня 2024 року № 943, від 25 жовтня 2024 року № 1219, від 12 листопада 2024 року № 1292, від 22 листопада 2024 року № 1337 і від 24 грудня 2024 року № 1492.

У статті 44 Закону України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX „Про Державний бюджет України на 2025 рік” встановлено, що, як виняток з положень частини другої статті 57 БКУ, залишки коштів станом на 01 січня 2025 року, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету в попередніх бюджетних періодах до фонду ліквідації, зберігаються на рахунку спеціального фонду державного бюджету за бюджетною програмою Мінрозвитку „Фонд ліквідації наслідків збройної агресії” і за рішеннями КМУ спрямовуються на завершення проєктів (об’єктів, заходів), реалізація яких у попередніх бюджетних періодах здійснювалася за рахунок коштів фонду ліквідації.

Для оплати праці з нарахуваннями педагогічних працівників із державного бюджету місцевим бюджетам надано освітню субвенцію у сумі 104,2 млрд грн, або 100 відс. плану на 2024 рік.

Крім того, станом на 01.01.2024 залишки коштів освітньої субвенції на рахунках місцевих бюджетів становили 4,1 млрд грн, із них 3 млрд грн субвенції, наданої зі спеціального фонду державного бюджету відповідно до рішень КМУ, зокрема, для закупівлі мультимедійного обладнання, забезпечення викладання навчального предмета „Захист України”.

У 2024 році видатки місцевих бюджетів за рахунок освітньої субвенції проведені у сумі 103,6 млрд гривень. Станом на 01.01.2025 на рахунках місцевих бюджетів наявні залишки коштів цієї субвенції у сумі 4,6 млрд грн, з них 3,7 млрд грн освітньої субвенції, отриманої для оплати праці з нарахуваннями педагогічних працівників, і 0,9 млрд грн субвенції, отриманої у 2023 році зі спеціального фонду державного бюджету.

За інформацією МОН, отриманою на запит Рахункової палати, наявність залишків цієї субвенції спричинено, зокрема:

- розподілом наприкінці грудня⁶⁰ між місцевими бюджетами резерву освітньої субвенції на суму 1,5 млрд грн;
- зменшенням чисельності ставок педагогічних працівників в областях, де наявні тимчасово окуповані території та територіальні громади, що знаходяться близько до ведення бойових дій;
- здійсненням заходів з оптимізації мережі закладів освіти в окремих територіальних громадах.

Відповідно до вимог статті 25 Закону України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX „Про Державний бюджет України на 2025 рік” залишки коштів освітньої субвенції, які утворилися на рахунках місцевих бюджетів на кінець 2024 року, перераховано Казначейством 01 січня 2025 року до спеціального фонду державного бюджету для МОН.

⁶⁰ Розпорядження КМУ від 26 грудня 2024 року № 1324-р.

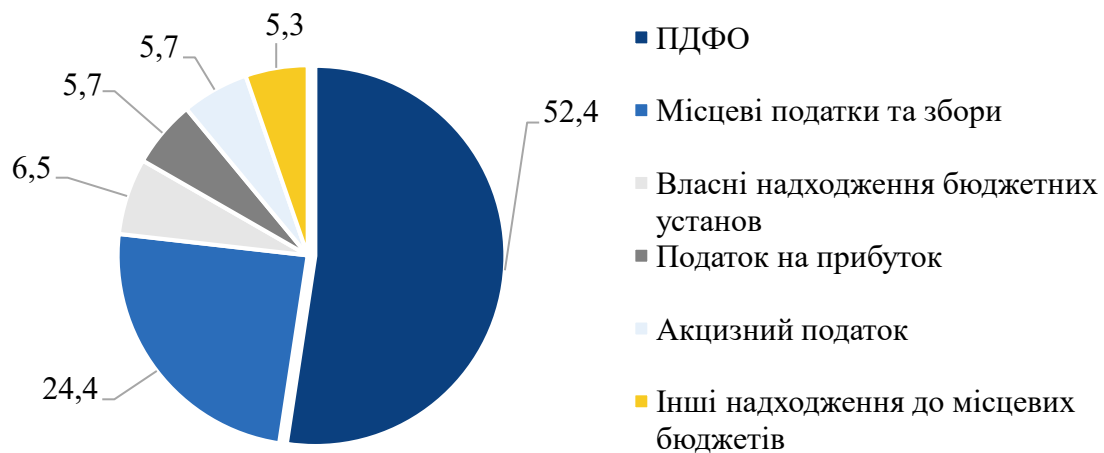

У 2024 році доходи місцевих бюджетів становили 679,5 млрд грн, або 100,7 відс. плану на рік, і збільшилися, порівняно з 2023 роком, на 26,9 млрд грн, або 4,1 відсотка.

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів із державного бюджету, порівняно з 2023 роком, збільшилися на 16,4 млрд грн, або 3,4 відс., – до 491,6 млрд гривень.

Частка цих доходів у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів зменшилася, порівняно з 2023 роком, на 0,5 відс. пункту – до 72,3 відсотка.

Діаграма 19. Найбільше доходів до місцевих бюджетів у 2024 році надійшло від ПДФО та місцевих податків і зборів, відс.

Порівняно з 2023 роком зросли надходження, зокрема:

➤ єдиного податку з фізичних осіб на 17,1 млрд грн, або 45,1 відс., що зумовлено припиненням пільгового режиму для платників єдиного податку з 01 серпня 2023 року⁶¹, збільшенням з 01 січня 2024 року мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму для працездатних осіб, від розміру яких розраховуються ставки для фізичних осіб-підприємців першої та другої груп, та збільшенням кількості цих підприємців;

➤ податку на прибуток підприємств на 12,5 млрд грн, або 80,6 відс., насамперед у частині надходжень податку на прибуток банківських установ, що спричинено зміною оподаткування прибутків банків⁶²;

⁶¹ Відповідно до Закону України від 30 червня 2023 року № 3219-ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану”.

⁶² За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

➤ податку на майно – на 6,4 млрд грн, або 14,6 відс., насамперед за рахунок збільшення надходжень орендної плати з юридичних осіб;

➤ акцизного податку – на 5,4 млрд грн, або 24,3 відс., насамперед за рахунок збільшення надходжень цього податку з ввезеного на митну територію України пального внаслідок зростання з 01 вересня ставки акцизного податку на пальне⁶³ та заміщенням вітчизняного виробництва імпортом пального⁶⁴.

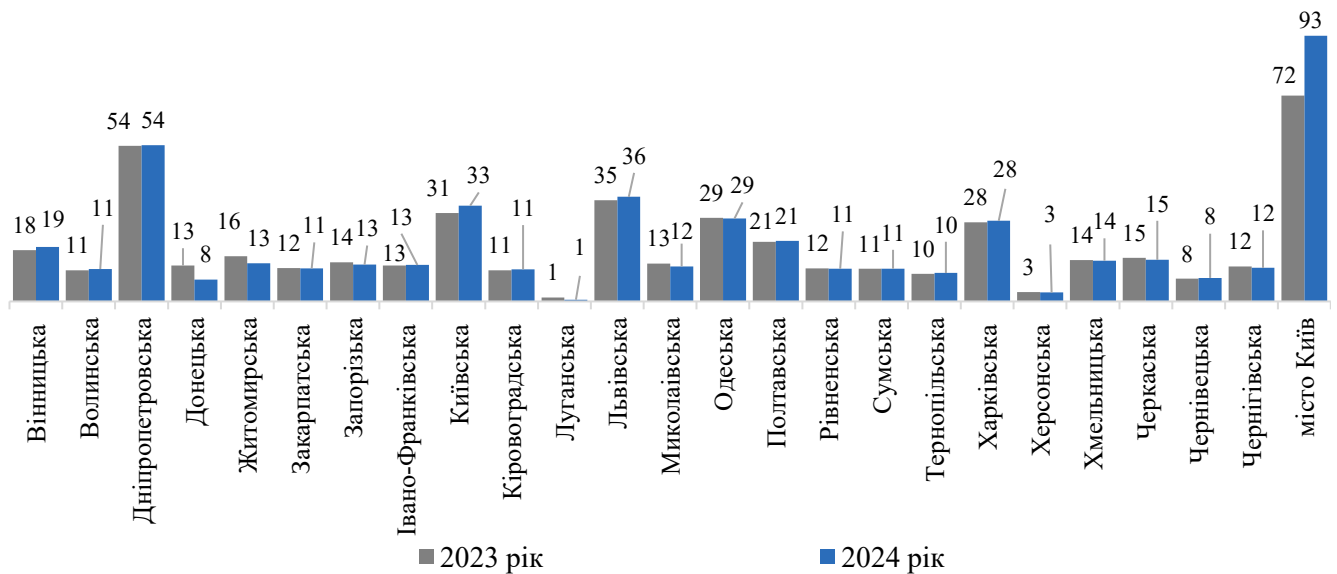
У звітному періоді **зменшилися**, порівняно з попереднім роком, надходження:

➤ **ПДФО** на 31,9 млрд грн, або 11 відс., що спричинено насамперед зарахуванням надходження ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими й особами рядового та начальницького складу, в повному обсязі до державного бюджету⁶⁵;

➤ єдиного податку з юридичних осіб на 3,8 млрд грн, або 31,6 відс., що спричинено зменшенням отриманого доходу його платниками.

Найбільше зросли, порівняно з 2023 роком, доходи без трансфертів із державного бюджету в місті Києві – на 21 млрд грн, або 29,2 відсотка.

Діаграма 20. Доходи місцевих бюджетів без трансфертів з державного бюджету в регіонах⁶⁶ у 2023 і 2024 роках, млрд грн

⁶³ Відповідно до Закону України від 18 липня 2024 року № 3878-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку”, який набрав чинності 01 вересня 2024 року.

⁶⁴ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

⁶⁵ Абзац четвертий частини першої статті 42 Закону.

⁶⁶ Без урахування зведених бюджетів Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

При цьому ці доходи зменшилися у регіонах, частина території яких тимчасово окупована і на території яких ведуться активні бойові дії, а саме: Луганської області – на 56,4 відс., Донецької – на 39,1 відс., Запорізької – на 5,7 відс. та Херсонської – на 5,5 відсотка.

Видатки місцевих бюджетів проведені в сумі 671,8 млрд грн, або 88 відс. плану, що більше, ніж у 2023 році, на 25 млрд грн, або 3,9 відсотка. Найбільше видатків традиційно проведено в грудні – 20,1 відс. загального обсягу, при цьому капітальних видатків – 36,3 відсотка.

Частка видатків місцевих бюджетів без трансфертів до державного бюджету у видатках зведеного бюджету зменшилася, порівняно з 2023 роком, на 0,5 відс. пункту – до 13,1 відсотка.

Збільшилися, порівняно з 2023 роком, видатки на:

- ✓ *освіту – на 35,5 млрд грн, або 14,3 відс.;*
- ✓ *соціальний захист і соціальне забезпечення – на 12,3 млрд грн, або 27,4 відс.;*
- ✓ *загальнодержавні функції – на 8,6 млрд грн, або 16,1 відс.;*
- ✓ *громадський порядок, безпеку і судову владу – на 3,3 млрд грн, або 19,3 відс.;*
- ✓ *духовний та фізичний розвиток – на 2,7 млрд грн, або 10 відсотків.*

Водночас зменшилися видатки, зокрема на:

- ✓ *економічну діяльність – на 16,3 млрд грн, або 14,4 відс.;*
- ✓ *житлово-комунальне господарство – на 3,4 млрд грн, або 5,5 відс.;*
- ✓ *охорону здоров'я – на 1 млрд грн, або 2,5 відсотка.*

Для забезпечення проведення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів **обсяг наданих з ЄКР позик на покриття тимчасових касових розривів**, порівняно з 2023 роком, **збільшився у 7,2 раза**. Загалом місцевим бюджетам на цю мету надано 164 позики у сумі 593 млн грн, станом на 01.01.2025 заборгованість за наданими з початку року позиками погашена.

У звітному періоді з місцевих бюджетів до спеціального фонду державного бюджету перераховано три субвенції.

Субвенцію **на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів** перераховано у сумі 26,3 млрд грн, що на 4,5 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Найбільше коштів субвенції перераховано з бюджету міста Києва у сумі 5,3 млрд грн, або 20,2 відс. загального обсягу; з обласних бюджетів Донецької області – 1,7 млрд грн, або 6,4 відс., Дніпропетровської – 1,4 млрд грн, або 5,2 відс., Львівської – 756 млн грн, Київської – 457 млн грн; з бюджетів Одеської МТГ – 1,2 млрд грн, Львівської МТГ – 433 млн грн, Вінницької МТГ – 356 млн грн, Хмельницької МТГ – 316 млн грн, Черкаської МТГ – 204 млн гривень.

Ця субвенція спрямована розпорядникам коштів державного бюджету, зокрема:

Міноборони – 18 млрд грн на розвиток, закупівлю, модернізацію і ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання; забезпечення діяльності ЗСУ, підготовку кадрів і військ, медичне забезпечення особового складу, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, ветеранів війни;

МВС – 6 млрд грн переважно на забезпечення діяльності Нацгвардії та Нацполіції.

Субвенцію на **фінансування діяльності військових адміністрацій** із виконання повноважень органів місцевого самоврядування надано в сумі 198 млн гривень. Найбільше цієї субвенції перераховано з обласних бюджетів Вінницької області в сумі 100 млн грн, або 50,7 відс. загального обсягу, та Луганської – 91 млн грн, або 46,2 відсотка.

Субвенцію **на перерахування коштів в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів** загальної мобілізації та з метою відсічі збройної російської агресії проти України та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності у сумі 53 млн грн перераховано з бюджету міста Києва. У 2024 році КМУ не приймав рішення щодо розподілу цієї субвенції.

За рішеннями місцевих рад у 2024 році **на придбання Військових облігацій** спрямовано тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів у сумі 643 млн грн, що на 3,9 млрд грн, або 85,9 відс., менше, ніж у 2023 році.

Найбільше таких коштів спрямовано з обласного бюджету Житомирської області – 200 млн грн, або 31,1 відс. загального обсягу, з місцевих бюджетів Вінницької МТГ у сумі 150 млн грн, або 23,3 відс., Горішньоплавнівської МТГ Полтавської області – 100 млн грн, або 15,5 відсотка.

Від погашення Військових облігацій, розміщених у 2023 році, до відповідних місцевих бюджетів надійшло 1,8 млрд грн і доходу – 275 млн гривень. Залишок коштів, розміщених у Військових облігаціях, зменшився з 2 млрд грн на початок року до 0,9 млрд грн на 01.01.2025.

Крім того, у 2024 році за рішеннями чотирьох міських рад **на депозитних рахунках в установах державних банків** за відсотковими ставками від 11,5 до 12 відс. розміщено тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів у сумі 131 млн грн, що менше, ніж у 2023 році, на 1,4 млрд грн, або 91,3 відсотка.

Найбільше розміщено коштів міських бюджетів Вінницької області – 100 млн грн, або 76,2 відс. загального обсягу.

У грудні 2024 року ці кошти в повному обсязі повернені до відповідних бюджетів. До місцевих бюджетів надійшло плати за розміщення тимчасово вільних коштів у сумі 293 млн грн, що на 42,9 відс. менше, ніж у 2023 році.

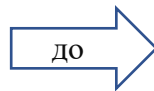
Залишки коштів на рахунках місцевих бюджетів і бюджетних установ, відкритих у **Казначействі**, збільшилися з початку року на 9,5 млрд грн, або 8,4 відс., і на 01.01.2025 становили **122,8** млрд гривень.

З початку року місцевий борг збільшився на 2 млрд грн, або 12,5 відс., – до 18,7 млрд гривень.

Внутрішній борг

зменшився на **0,7** млрд грн, або **4,7** %

13,6 млрд грн, з яких **9** млрд грн зобов'язання за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, що надавалися з ЄКР упродовж 2009 – 2014 років

Крім того, за рішенням міських рад на фінансування бюджетів розвитку одержано позик у сумі 1,2 млрд грн, з яких найбільше до бюджету Дніпровської МТГ – 668 млн грн, або 59 відс. загального обсягу, та бюджету Луцької МТГ – 317 млн грн, або 26,3 відсотка.

Відповідно до вимог статті 44 Закону КМУ доручено розробити механізм і внести на розгляд ВРУ пропозиції щодо врегулювання питання **списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009 – 2014 роках за рахунок коштів ЄКР**, яка перебуває на обліку в Казначействі.

КМУ в поданому до ВРУ законопроекті „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо актуалізації та удосконалення деяких положень” (реєстр. № 12245 від 25.11.2024) **надав пропозиції щодо погашення заборгованості** за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, зокрема за рахунок спрямування на погашення цієї заборгованості не менше 1 відс. плану доходів загального фонду місцевих бюджетів, за якими обліковується така заборгованість, **що не відповідає вимогам статті 44 Закону**. У прийнятому ВРУ законі⁶⁷ ця пропозиція не врахована.

Зовнішній борг

збільшився на **2,7** млрд грн, або у **2,2** рази

5,1 млрд грн за рахунок перевищення запозичень над витратами на погашення зовнішнього боргу та девальвації гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг.

За рішенням міських рад на фінансування бюджетів розвитку одержано позик у сумі 3,1 млрд грн, у тому числі:

2,2 млрд грн від ЄБРР до бюджету міста Києва;

898 млн грн від МФО, з яких найбільше до зведеного бюджету Криворізької МТГ – 450 млн грн та бюджету Харківської МТГ – 437 млн гривень.

Крім того, гарантований обласними радами та територіальними громадами борг на 01.01.2025 становив 12,2 млрд грн, із них зовнішній – 9,2 млрд гривень.

⁶⁷ Закон України від 16 січня 2025 року № 4225-ІХ „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо актуалізації та удосконалення деяких положень”.

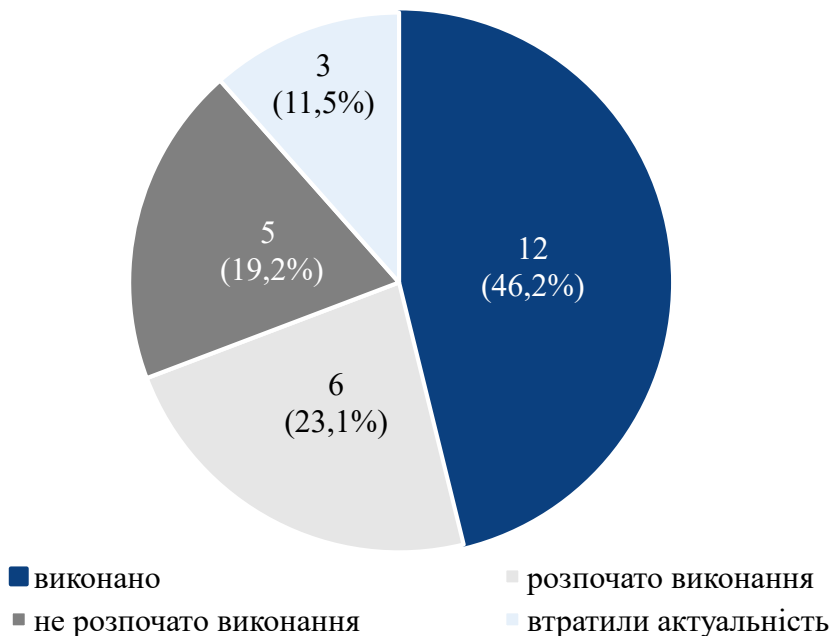
VI. РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, НАДАНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

У 2024 році Рахункова палата проаналізувала річний звіт про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік” і закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому кварталі, першому півріччі та січні – вересні. За результатами чотирьох здійснених контрольних заходів КМУ надано рекомендації, спрямовані на покращення бюджетної дисципліни, усунення виявлених відхилень і порушень, вдосконалення бюджетного законодавства.

Аналіз реагування КМУ на рекомендації Рахункової палати засвідчив, що із 26 рекомендацій, наданих у 2024 році, у повному обсязі реалізовано – 12, розпочато виконання – 6, не розпочато – 5, втратили актуальність – 3.

Діаграма 21. Стан реалізації наданих рекомендацій

Майже половина наданих КМУ рекомендацій реалізована повністю, зокрема:

➤ МОЗ доручив НСЗУ здійснювати щокварталу моніторинг виконання бюджетної програми 2308060 „Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення”, що сприяло покращенню стану виконання бюджетної програми. Впродовж 2024 року невиконання плану видатків на кінець кожного місяця становило, в середньому, 1,9 млрд грн порівняно з 3,9 млрд грн у 2023 році;

- Мінфін відновив оприлюднення звіту про виконання програми управління державним боргом. Звіти про виконання програм управління державним боргом на 2022 та 2023 роки розміщено на офіційному вебсайті Мінфіну, чим забезпечено відновлення дотримання визначеного у БКУ принципу публічності та прозорості;
- КМУ внесено на розгляд ВРУ законопроект „Про внесення змін до пункту 1 Закону України „Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” щодо особливостей подання звітності у період дії воєнного стану або стану війни” (реєстр. № 13132 від 24.03.2025), що забезпечить відновлення у період дії воєнного стану подання респондентами статистичної та фінансової звітності, необхідної для виробництва офіційної державної статистичної інформації;
- КМУ подав до ВРУ проєкт закону про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони (реєстр. № 11417 від 18.07.2024), який прийнято як Закон 18 вересня 2024 року. Відповідно до прийнятого Закону доходи державного бюджету збільшено на 143 млрд грн, видатки – на 427,6 млрд грн;
- Мінфін встановив причини виникнення розбіжності в показниках, відображених у різних формах бюджетної звітності, та за результатами надав Казначейству розпорядження відобразити операції за спеціальним фондом щодо повернення кредитних коштів, залучених у попередніх бюджетних періодах. Казначейство здійснило необхідне коригування в обліку виконання державного бюджету 2024 року;
- КМУ затверджено і внесено зміни до всіх 28 порядків використання коштів (без урахування міжбюджетних трансфертів), визначених у протоколі № 141 засідання Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 року та необхідних для забезпечення виконання бюджетних програм;
- КМУ затвердив розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам за бюджетною програмою Мінсоцполітики на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, на суму 200,2 млн гривень. Це дало можливість розпочати надання субвенції місцевим бюджетам;
- КМУ за пропозицією МОН здійснив перерозподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами на суму 18,3 млн грн, чим не допустив утворення кредиторської заборгованості з оплати праці з нарахуваннями педагогічним працівникам станом на 01.01.2025.

Чверть наданих КМУ рекомендацій реалізовано частково, зокрема:

➤ У 2024 році розпочато роботу над реалізацією рекомендації щодо Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей і Порядку плати за ліцензію на випуск і проведення лотерей, передбачених у Законі України від 06 вересня 2012 року № 5204-VI „Про державні лотереї в Україні”. Це мало на меті забезпечити надходження до державного бюджету додаткових доходів від ліцензійних платежів за право здійснювати діяльність з випуску та проведення лотерей.

Незатвердження у 2023 році Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей і Порядку плати за ліцензію на випуск і проведення лотерей призводило до втрат доходів державного бюджету, оскільки оператори, в яких закінчився термін дії ліцензії, мали право продовжувати свою діяльність і без ліцензії, не сплачуючи ліцензійні платежі.

Закон України від 04 грудня 2024 року № 4116-IX „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою боротьби з ігровою залежністю (лудоманією) та вдосконалення державного регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор та лотерей”, який набрав чинності 01.04.2025, зобов’язав КМУ визначити новий центральний орган виконавчої влади, який забезпечуватиме формування й реалізацію державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор і лотерейній сфері, а також відповідатиме за розроблення ліцензійних умов провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей.

➤ Мінфін здійснював у 2024 році щоквартальний аналіз виконання бюджетних програм, спрямованих на реалізацію інвестиційних проєктів, які впроваджуються за рахунок кредитів (позик), залучених державою до спеціального фонду від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій. Як наслідок, стан виконання бюджетних програм за видатками та наданням кредитів на реалізацію інвестиційних проєктів поліпшився – план виконано на 33,2 відс. порівняно з 6,4 відс. у 2023 році.

➤ Уряд частково реалізував рекомендації щодо паспортів бюджетних програм. Протягом 2024 року було затверджено і подано Казначейству 460 паспортів, з них 46 паспортів (10 відс.) після рекомендації, наданої у Висновку за перший квартал. Водночас за дев’ятьма бюджетними програмами (або 1,9 відс.) паспорти так і не були затверджені.

➤ Частково реалізовано рекомендації про затвердження порядків та умов надання, розподілів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам для проведення запланованих видатків. За інформацією Мінфіну, станом на 18.07.2024 КМУ прийнято рішень про затвердження порядку та умов надання, розподілів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за чотирма із десяти бюджетними програмами. Водночас станом на 31.12.2024 так і не було затверджено порядку й

умов надання, розподілу субвенції за бюджетною програмою 3121160 на реалізацію проекту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)”.

Залишаються нереалізованими рекомендації, зокрема, щодо:

➤ Спрощення порядку використання коштів з рахунків для залучення добровільних внесків (благодійних пожертв) на підтримку України „UNITED24” з метою оперативного розподілу цих коштів.

За інформацією Мінфіну, головними розпорядниками не надано інформацію стосовно проблемних питань, пов’язаних із розподілом коштів з рахунків „UNITED24”, а також пропозицій щодо їх усунення з метою спрощення порядку використання коштів для їх оперативного розподілу. Водночас, враховуючи те, що на 31.12.2024 залишок коштів на рахунках „UNITED24” становив 1,8 млрд грн і збільшився, порівняно з початком 2024 року, на 0,4 млрд грн, питання залишається актуальним.

➤ Врегулювання питання списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009 – 2014 роках за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка, яка обліковується в Державній казначейській службі України (стаття 44 Закону).

➤ Внесення змін до абзацу першого частини сьомої статті 20 та частини четвертої статті 60 БКУ щодо необхідності інформування Рахункової палати про затвердження порядків використання коштів державного бюджету та виконання текстових статей закону про Державний бюджет України.

➤ Прийняття КМУ рішень про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету виключно на здійснення видатків, які не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету.

ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами аналізу річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати КМУ:

- доручити Мінфіну розробити план реформування податкового законодавства щодо впровадження єдиного підходу до надання податкових пільг відповідно до розділу 4.3.11 „Запровадження єдиного підходу до надання податкових пільг” Національної стратегії доходів до 2030 року, схваленої розпорядженням КМУ від 27 грудня 2023 року № 1218-р;
- уникати практики ініціювання внесення змін до закону про державний бюджет в частині збільшення доходів за рахунок джерел, передбачених змінами до податкового законодавства, які не набрали чинності на день внесення на розгляд ВРУ законопроекту щодо змін до закону про державний бюджет;
- доручити Мінфіну разом з ДПС розробити план заходів щодо зменшення податкової заборгованості суб’єктів господарювання перед державним бюджетом;
- доручити головним розпорядникам вжити заходів щодо зменшення і недопущення зростання простроченої дебіторської заборгованості;
- затвердити до 31 грудня 2025 року Стратегію управління державним боргом на 2026 – 2028 роки, як це визначено пунктом 3¹¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ;
- посилити контроль за своєчасним поданням головними розпорядниками проєктів рішень про порядки й умови надання та розподіл субвенцій з урахуванням термінів, визначених частиною другою статті 97 БКУ, а також помісячного розпису державного бюджету, для забезпечення проведення в повному обсязі запланованих видатків;
- доручити Мінрозвитку підготувати проєкт рішення КМУ про надання за рахунок залишків коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії субвенції місцевим бюджетам на завершення проєктів (об’єктів, заходів), реалізація яких у 2023 – 2024 роках здійснювалася за рахунок коштів цього фонду;
- вжити заходів щодо погашення простроченої заборгованості перед державним бюджетом за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, із застосуванням визначених статтею 17 БКУ механізмів погашення (списання) такої заборгованості;
- підготувати і внести на розгляд ВРУ законопроект щодо врегулювання питання списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009 – 2014 роках за рахунок коштів ЄКР, яка перебуває на обліку в Казначействі.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Агентство відновлення	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI (зі змінами)
БРРЕ	Банк розвитку Ради Європи
ВВП	валовий внутрішній продукт
ВРУ	Верховна Рада України
Військові облігації	облігації внутрішньої державної позики „Військові облігації”
головні розпорядники	головні розпорядники коштів державного бюджету
Держмитслужба	Державна митна служба України
ДПС	Державна податкова служба України
Держспецзв’язок	Адміністрація Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України
Держстат	Державна служба статистики України
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЄКР	єдиний казначейський рахунок
ЄС	Європейський Союз
Закон	Закон України від 09 листопада 2023 року № 3460-IX „Про Державний бюджет України на 2024 рік” (зі змінами)
ЗСУ	Збройні Сили України
Казначейство	Державна казначейська служба України
КМУ, Уряд	Кабінет Міністрів України
КНП	Комунальне некомерційне підприємство
МАР	Міжнародна асоціація розвитку
МБРР	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
МВФ	Міжнародний валютний фонд
Мінагрополітики	Міністерство аграрної політики та продовольства України

Міненерго	Міністерство енергетики України
Мінекономіки	Міністерство економіки України
Мінінфраструктури	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (з 01.01.2025 відповідно до постанови КМУ від 31 грудня 2024 року № 1545 – Мінрозвитку)
Мінрозвитку	Міністерство розвитку громад та територій України
Міноборони	Міністерство оборони України
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
МОН	Міністерство освіти і науки України
МТГ	міська територіальна громада
МФО	міжнародні фінансові організації
НБУ	Національний банк України
НСЗУ	Національна служба здоров'я України
ОВДП	облігації внутрішніх державних позик
ОЗДП	облігації зовнішніх державних позик
первісно затверджений Закон	Закон України від 09 листопада 2023 року № 3460-ІХ „Про Державний бюджет України на 2024 рік” (без змін)
ПДВ	податок на додану вартість
ПДФО	податок і збір на доходи фізичних осіб
програма медичних гарантій	програма державних гарантій медичного обслуговування населення
ПФУ	Пенсійний фонд України
Фонду соцстраху на випадок безробіття	Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття
ФОП	фізична особа-підприємець

Додаток 1

до Висновків про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”

Окремі основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку на 2024 рік

Показники	Прогноз (постанова КМУ від 15 грудня 2023 року № 1315)	Фактично
1. Валовий внутрішній продукт:		
номінальний, млрд грн	7 643,0	7 658,7 ⁶⁸
відс. до попереднього року	104,6	102,9 ⁶⁸
2. Індекс споживчих цін:		
грудень до грудня попереднього року, відс.	109,7	112,0 ⁶⁸
у середньому до попереднього року, відс.	108,5	106,5 ⁶⁸
3. Індекс виробників промислової продукції		
грудень до грудня попереднього року, відс.	111,4	127,6 ⁶⁸
4. Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США		
	- 40 172	- 35 911 ⁶⁹
5. Експорт товарів і послуг, у відс. до попереднього року		
	109,0	109,4 ⁶⁹
6. Імпорт товарів і послуг, у відс. до попереднього року		
	105,9	103,2 ⁶⁹
7. Обмінний курс гривні (в середньому за період):		
за долар США	40,7 ⁷⁰	40,2 ⁶⁹
за євро	44,4 ⁷⁰	43,5 ⁶⁹

⁶⁸ Статистична звітність Держстату.

⁶⁹ За даними НБУ.

⁷⁰ Розрахунки до проекту державного бюджету на 2024 рік.

Додаток 2

до Висновків про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”

Виконання плану доходів державного бюджету у 2024 році, млрд грн

Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
	план	факт	відс. виконання	план	факт	відс. виконання
ВСЬОГО ДОХОДІВ	2 751	3 123,5	113,5	1 793	2 177	121,4
<i>із них:</i>						
1. ПДФО	329	326	99,1	244	234	95,8
2. Податок на прибуток підприємств	240	271	112,8	240	271	112,8
3. Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	54	48	88,2	54	48	88,2
4. Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів	100	105	105,3	100	105	105,3
5. Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів	104	105	101,1	104	105	101,1
6. ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	289	268	92,7	289	268	92,7
7. ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	506	466	92,0	506	466	92,0
8. Ввізне мито	48	47,6	98,4	48	47,6	98,4
9. Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	70	71	101,7	68	69	101,7
10. Кошти, що перераховуються НБУ	39	39	100,0	39	39	100,0
11. Власні надходження бюджетних установ	792	779	98,4	–	–	–
12. Надходження від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	69	474	у6,9р.б.	42	454	у10,8р.б.

Додаток 3

до Висновків про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”

Виконання плану видатків державного бюджету у 2024 році, млрд грн

Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
	план	виконано	відс. виконання	план	виконано	відс. виконання
ВСЬОГО ВИДАТКІВ	4 615	4 488	97,2	3 547	3 492	98,4
<i>із них:</i>						
1. Загальнодержавні функції	399	375	93,7	391	369	94,1
<i>зокрема, обслуговування боргу та виплати за державними деривативами</i>	<i>326</i>	<i>308</i>	<i>94,2</i>	<i>326</i>	<i>308</i>	<i>94,2</i>
2. Оборона	2 316	2 305	99,5	1 615	1 608	99,6
3. Громадський порядок, безпека та судова влада	706	693	98,2	554	552	99,6
4. Економічна діяльність	190	163	85,8	82	79	96,3
5. Охорона здоров'я	213	201	94,4	194	188	96,9
6. Духовний і фізичний розвиток	17	16	94,1	17	16	94,1
7. Освіта	78	65	83,3	41	40	97,6
8. Соціальний захист і соціальне забезпечення	476	465	97,7	464	455	98,1
<i>зокрема, соціальний захист пенсіонерів</i>	<i>275</i>	<i>275</i>	<i>100,0</i>	<i>275</i>	<i>275</i>	<i>100,0</i>
9. Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	201	188	93,5	181	178	98,3

Додаток 4

до Висновків про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”

Дефіцит/фінансування державного бюджету в 2024 році, млрд грн ⁷¹

Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
	план	факт	відс. виконання	план	факт	відс. виконання
ДЕФІЦИТ (ряд. I – ряд. II) / ФІНАНСУВАННЯ (ряд. III – ряд. IV)	-1 885	-1 359	72,1	-1 742	-1 303	74,8
I. Доходи і повернення кредитів	2 766	3 136	113,4	1 807	2 189	121,1
II. Видатки і надання кредитів	4 651	4 495	96,7	3 549	3 492	98,4
III. Фінансування в частині надходжень – всього,	3 100	2 691	86,8	2 957	2 665	90,1
зокрема:						
3.1. Внутрішні запозичення	638	638	100,0	638	638	100,0
3.2. Зовнішні запозичення ⁷²	2 383	1 901	79,7	2 315	1 875	81,0
3.3. Надходження від приватизації державного майна	4	10	248,5	4	10	248,5
3.4. Фінансування за рахунок коштів ЄКР	–	142	x	–	142	x
IV. Фінансування в частині витрат – всього,	1 215	1 332	109,5	1 215	1 362	112,1
зокрема:						
4.1. Погашення внутрішнього боргу	386	383	99,2	386	382	99,2
4.2. Погашення зовнішнього боргу ⁷²	789	727	92,2	789	727	92,2
4.3. Зміни обсягів бюджетних коштів	–	181	x	–	212	x

⁷¹ Річний звіт КМУ про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”.

⁷² Здійснені у серпні 2024 року правочини з державним боргом і гарантованим державою боргом відображені в бюджетній звітності як державні зовнішні запозичення – 626,9 млрд грн, погашення зовнішніх зобов’язань – 606,4 млрд грн, коригування зовнішніх зобов’язань – 20,5 млрд гривень.

Додаток 5

до Висновків про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”

Державний і гарантований державою борг⁷³

Показники	Станом на		Відхилення показників 2024 року від 2023 року	
	31.12.2023	31.12.2024	абсолютне	відносне
Державний і гарантований державою борг, млрд грн	5 519	6 981	1 462	26,5
внутрішній	1 656	1 933	277	16,7
зовнішній	3 863	5 048	1 185	30,7
Державний борг, млрд грн	5 188	6 692	1 504	29,0
внутрішній	1 588	1 863	275	17,3
зовнішній	3 600	4 829	1 229	34,1
Гарантований державою борг, млрд грн	331	289	-42	-12,9
внутрішній	70	69	-1	0,8
зовнішній	263	219	-43	-16,5
Співвідношення державного та гарантованого державою боргу до ВВП, відс.	83,3	91,2	7,9	–
<i>державного боргу до ВВП</i>	<i>78,3</i>	<i>87,4</i>	<i>9,1</i>	<i>–</i>
<i>гарантованого державою боргу до ВВП</i>	<i>5,0</i>	<i>3,8</i>	<i>-1,2</i>	<i>–</i>
Частка боргу в іноземній валюті у загальному обсязі державного і гарантованого державою боргу⁷⁴, відс.	72,8	74,7	1,9	–

⁷³ Річний звіт КМУ про виконання Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік”.

⁷⁴ Інформація Мінфіну про державний і гарантований державою борг.

